Пролетарыі ўсіх краін, єднайцеся!
Комуністычная партыя (бальшэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

121 (7288) | Нядзеля, 19 лістапада 1944 г. | Цана 20 кап.

Сёння дзень артылерыі Чырвонай Арміі. Громам урачыстых салютаў наша Радзіма віншуе і славіць доблесных артылерыстаў, благаслаўляе іх на новыя гераічныя подзвігі ў імя канчатковага разгрому нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Слава сталінскай артылерыі!

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

19 лістапада 1944 г. *№ 225* *Масква, Крэмль*

Таварышы артылерысты і мінамётчыкі, інжынеры і тэхнікі, афіцэры і генералы совецкай артылерыі!

Сёння совецкія людзі святкуюць Дзень артылерыі Чырвонай Арміі.

Уся краіна адзначае сёння вялікае значэнне артылерыі, як галоўнай ударнай сілы Чырвонай Арміі.

Як вядома, артылерыя была той сілай, якая дапамагла Чырвонай Арміі спыніць прасоўванне ворага ля подступаў Ленінграда і Масквы.

Артылерыя была той сілай, якая забяспечыла Чырвонай Арміі разгром нямецкіх войск пад Сталінградам і Варонежам, пад Курскам і Белгарадам, пад Харкавам і Кіевам, пад Віцебскам і Бабруйскам, пад Ленінградам і Мінскам, пад Ясамі і Кішынёвам.

Сваім сакрушаючым агнём артылерыя паспяхова расчышчала шлях пяхоце і танкам у велізарнейшых бітвах Айчыннай вайны, у выніку чаго вораг аказаўся выгнаным з межаў нашай Радзімы.

Цяпер разам з усёй Чырвонай Арміяй совецкая артылерыя наносіць сакрушальныя ўдары па жывой сіле, тэхніцы і ўмацаваннях ворага ў апошніх рашаючых баях за перамогу над Германіяй.

Усім вядома, што совецкая артылерыя дабілася поўнага панавання на полі бою над артылерыяй ворага, што ў шматлікіх баях з ворагам совецкія артылерысты і мінамётчыкі пакрылі сябе неўвядальнай славай выключнай мужнасці і гераізма, а камандзіры і начальнікі паказалі высокае майстэрства кіравання агнём.

Гэта такі поспех, якім можа па праву ганарыцца наша краіна.

Таварышы артылерысты і мінамётчыкі, інжынеры і тэхнікі, афіцэры і генералы совецкай артылерыі! Віншую вас з Днём артылерыі!

У азнаменаванне рашаючых поспехаў артылерыі Чырвонай Арміі ў Айчыннай вайне ЗАГАДВАЮ:

Сёння, 19 лістапада, у Дзень артылерыі, у 19 гадзін у сталіцы нашай Радзімы — Маскве, у сталіцах саюзных рэспублік і ў гарадах Ленінградзе, Сталінградзе, Севастопалі, Одэсе, Хабараўску, Новасібірску, Свярдлоўску, Горкім, Молатаве і Туле ад імені Радзімы салютаваць нашым слаўным артылерыстам дваццаццю артылерыйскімі залпамі.

Няхай жыве і здраўствуе совецкая артылерыя на страх ворагам нашай Радзімы!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

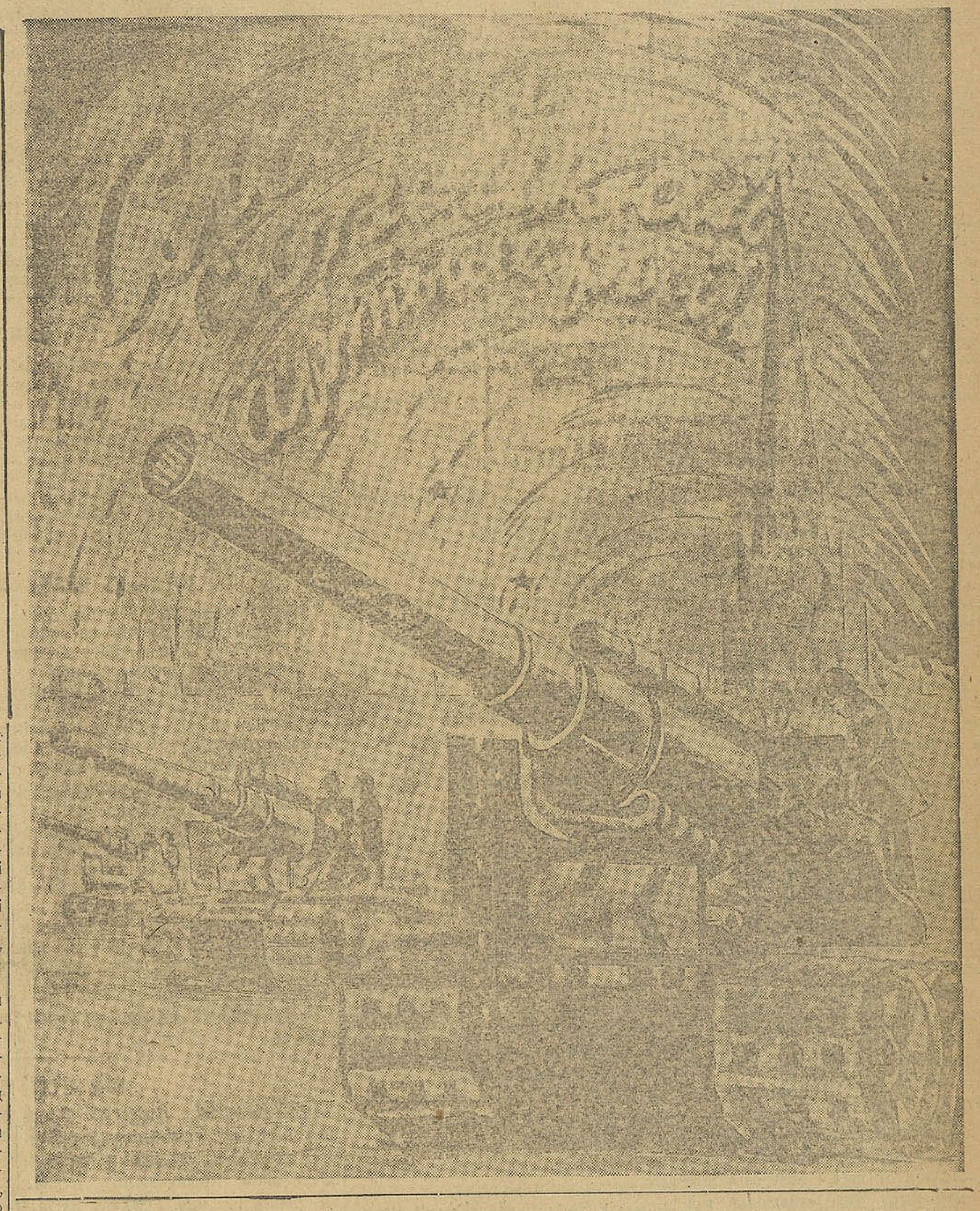

Слава сталінскай артылерыі!

Сёння—Дзень артылерыі. Ён устаноўлен Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета Саюза ССР у знак бліскучых баявых поспехаў артылерыі Чырвонай Арміі. Штогод гэты дзень будуць адзначаць народы Совецкага Саюза як радасную і знамянальную дату.

Сталіца нашай Радзімы—Масква, сталіцы саюзных рэспублік і многія іншыя гарады салютуюць сёння ў гонар ратных поспехаў совецкай артылерыі і сваіх артылерыстаў.

Адзначаючы першы Дзень артылерыі, народ наш мысленна аглядае шлях, які прайшла яна за годы свайго існавання.

Руская артылерыя, старэйшая ў свеце, здаўна славілася сваёй грознай сілай, майстэрствам сваіх баявых кадраў. Слаўныя бітвы, праведзеныя рускім народам у барацьбе за сваю Радзіму, непарыўна звязаны з дзеяннямі рускай артылерыі.

Найвялікшае развіццё атрымала артылерыя ў гады совецкай улады і асабліва ў годы Айчыннай вайны Совецкага Саюза супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Гэта лёгка даказаць фактамі і прыкладамі баявой дзейнасці артылерыі Чырвонай Арміі.

Успомнім 19 лістапада 1942 года. У гэты дзень войскі Чырвонай Арміі пачалі сваё пабеданоснае наступленне пад Сталінградам. Яно пачалося з магутных масіраваных удараў грознай совецкай артылерыі. Громячы флангі ворага, ва ўзаемадзеянні з другімі родамі войск, совецкія артылерысты сціскалі кальцо вакол нямецка-фашысцкіх групоўкі пад Сталінградам, дакалачвалі іх у велізарным катле.

Пасля сталінградскага пабоішча Чырвоная Армія пабеданосна прасоўвалася на захад, ачышчаючы совецкую зямлю ад гітлераўскіх нягоднікаў. І ўсюды магутным таранам была наша слаўная совецкая артылерыя. Не менш гучнай славай пакрылі сябе совецкія артылерысты і ў баях за вызваленне Совецкай Беларусі. Нарэшце, совецкая артылерыя завявала новы бліскучы поспех у прарыве нямецкага ўмацаванага вузла на рубяжы Усходняй Прусіі.

У чым-жа прычына магутнасці нашай артылерыі?

Артылерыя Чырвонай Арміі па праву называецца сталінскай артылерыяй. Вялікі Сталін з надзвычайнай дакладнасцю вызначыў месца артылерыі, назваўшы яе богам вайны. Імення празорлівасць таварыша Сталіна дазволіла нам узброіць Чырвоную Армію першакласнай артылерыяй. Артылерыйская тэхніка, артылерыйскае майстэрства развіваюцца ў нас і ідуць уперад шляхамі сталінскай ваеннай навукі.

Совецкую артылерыю кавае і куе слаўны совецкі рабочы клас. Магутная індустрыя—вось аснова нашай артылерыі. Армія артылерыйскіх канструктараў, наватараў і рацыяналізатараў рухае ўперад справу ўдасканалення артылерыйскай тэхнікі, яе ўдарнай сілы, яе агнявой магутнасці.

Поспех баявой дзейнасці нашай артылерыі рашаюць яе выдатныя кадры—слаўныя совецкія артылерысты—генералы, афіцэры, сержанты, байцы. Дастаткова сказаць, што за свае слаўныя справы совецкія артылерысты налічваюць у сваіх радах больш 900 Герояў Совецкага Саюза, звыш 500.000 воінаў, удастоеных высокіх урадавых узнагарод. За годы Айчыннай вайны армія совецкіх артылерыстаў загартавалася ў няспынных і жорсткіх баях з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. І совецкія артылерысты паказалі свету ўзоры нямеркнучага гераізма і мужнасці. Успомніце легендарны подзвіг 28 герояў-панфілаўцаў, стаяўшых на ўчастку абароны пад Масквой. Мужна прынялі яны смерць каля сваіх артылерыйскіх установак, але не прапусцілі ворага праз свой участак, разграміўшы варожую танкавую армаду, што ірвалася да сэрца Радзімы—Масквы.

Вярхоўны Галоўнакамандуючы Маршал Совецкага Саюза І. В. Сталін у сваім гістарычным дакладзе на пасяджэнні Маскоўскага Совета ахарактарызаваў апошнюю заключную місію, якая стаіць перад Чырвонай Арміяй у гэтай Айчыннай вайне. Місія гэта заключаецца ў тым, каб давяршыць разам з арміямі нашых саюзнікаў справу разгрому нямецка-фашысцкай арміі, дабіць фашысцкага звера ў яго ўласным логаве і ўзняць над Берлінам сцяг перамогі. Чырвонай Арміі прадстаіць нанесці апошнія смяротныя ўдары па фашысцкаму зверу ў яго бярлозе. І гэтыя ўдары разам з другімі родамі войск нанясе наша слаўная артылерыя, нанясуць нашы слаўныя артылерысты.

Залпы совецкай артылерыі ўжо агалошваюць прасторы Усходняй Прусіі. Залпы совецкай артылерыі пачуе і Берлін.

Прывітанне і чэсць совецкім артылерыстам — генералам, афіцэрам, сержантам, байцам!

Слава магутнай совецкай артылерыі!

Слава лепшаму другу совецкіх артылерыстаў, Вярхоўнаму Галоўнакамандуючаму Маршалу Совецкага Саюза таварышу Сталіну!

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 18 ЛІСТАПАДА

На працягу 18 лістапада ў Венгрыі нашы войскі з баямі занялі некалькі населеных пунктаў і сярод іх ГЕРНАД-НЕМЕЦІ, ШАЙО-ЛАД, КІШ-ТОКАЙ, НОВАЙ, АНДОРНАК, КЕРЭЧЭНД, КАПОЛПА, ДЗЕТИ, ХОРТ, ТУРА, ВАЛКО і чыгуначныя станцыі КЮЛШЭ-БЕЧ, КАЛ, ЛУДАШ, ХОРТ.

На другіх участках фронта — без змен.

За 17 лістапада ў паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 19 самалётаў праціўніка.

* * *

У Венгрыі нашы войскі з баямі занялі некалькі населеных пунктаў. Праціўнік увёў у бой 1-ю нямецкую танкавую дывізію і прадпрыняў рад контратак. Нашы войскі адбілі ўсе контратакі гітлераўцаў. Прасоўваючыся ўперад, совецкія часці выбілі немцаў з населенага пункта Хорт і перарэзалі шасейную дарогу, якая мае для праціўніка важнае значэнне. На полі бою засталося звыш 800 варожых трупаў. Захоплены ў немцаў тры самаходныя і 22 палявыя гарматы, 18 мінамётаў і абоз з ваеннымі грузамі. У раёне чыгуначнай станцыі Мендзе бронепоезд праціўніка высадзіў дэсант у колькасці 500 аўтаматчыкаў. Байцы Н-скай часці акружылі дэсант і знішчылі ўсіх нямецкіх аўтаматчыкаў.

* * *

На паўднёвым захадзе ад горада Іелгава (Мітава) разведчы атрад Н-скай гвардзейскай часці прадпрыняў разведку боем. Гвардзейцы разграмілі баявую ахову праціўніка і імкліва ўварваліся ў апорны пункт абароны немцаў. Пасля жорсткай схваткі нашы разведчыкі авалодалі апорным пунктам і замацаваліся ў ім. Знішчана звыш роты гітлераўцаў. Захоплены трафеі і палонныя.

* * *

Ва Усходняй Прусіі, на адным участку, гвардзейцы з падраздзялення афіцэра Сельніна ноччу падабраліся да двух дамоў, у якіх немцы абсталявалі агнявыя пункты. Нашы байцы імкліва атакавалі праціўніка. Гітлераўцы, якія аказалі супраціўленне, былі знішчаны. Гвардзейцы ўзарвалі агнявыя пункты праціўніка і без страт вярнуліся ў сваю часць.

* * *

На паўднёвым захадзе ад горада Аўгустоў група разведчыкаў пад камандаваннем малодшага лейтэнанта Вінаградава ноччу напала на варожыя пасты. Больш 20 гітлераўцаў былі знішчаны ў рукапашнай схватцы, а астатнія ўцяклі.

На другім участку артылерысты Н-скага злучэння зрабілі агнявы налёт на пярэдняму краю абароны праціўніка. Знішчаны 3 гарматы, разбураны бліндаж, рассеяна і часткова знішчана да роты нямецкай пяхоты.

* * *

Гітлераўцы стараюцца пакрыць велізарныя страты, якія нясе нямецкая армія на совецка-германскім фронце. Нямецкае камандаванне мабілізуе ўсіх мужчын ад 16 да 60 год, інвалідаў і калек, якія ў часе ўсіх папярэдніх мабілізацый былі прызнаны нягоднымі да ваеннай службы. З паказанняў палонных відаць, што за апошні час нямецкія ваенныя ўлады ліквідуюць некаторыя авіяцыйныя і зянітныя часці, а іх асабовы састаў накіроўваюць у пяхоту. Палонны ротэн-фюрэр 11 роты палка «Эйке» танкавай дывізіі СС «мёртвая галава» Рэйнгольд Зонтаг расказаў: «Я авіяцыйны тэхнік. У апошні час служыў у 30 бамбардыровачнай эскадры ў Бельгіі. У верасні эскадру расфарміравалі. Я з групай у колькасці 150 чалавек быў накіраван у горад Фрэйштадт. Сюды кожны дзень прыбывалі салдаты з закрытых авіяцыйных школ, расфарміраваных паветраных эскадр, аэрадромных каманд абслугоўвання і зянітных часцей. Цяпер падраздзяленні палка «Эйке» на тры чвэрці ўкамплектаваны салдатамі, якія раней служылі ў авіяцыі».

Палонны салдат танкавай дывізіі СС «Вікінг» Эрнст Рэдэр заявіў: «Гэтымі днямі ў нашу дывізію ўлілося 1.800 чалавек з розных часцей ваенна-паветраных сіл».

Палонны обер-ефрэйтар 5 роты 102 палка 24 нямецкай пяхотнай дывізіі Артур Науман заявіў: «Я служыў у берагавой батарэі на востраве Зееланд, у Даніі. Зусім нечакана мяне адправілі на совецка-германскі фронт. Разам са мною ехала больш 400 матросаў, якія да гэтага служылі на нямецкіх караблях у Даніі. Матросы выражалі незадаволенне, што іх пасылаюць у пяхоту. Часта раздаваліся злобныя выкрыкі па адрасу Гітлера».

УКАЗ

Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР

Аб узнагароджанні маршалаў і генералаў артылерыі Чырвонай Арміі ордэнам Суворава

За ўмелае і мужнае кіраўніцтва баявымі аперацыямі і ўзорнае выкананне заданняў Вярхоўнага Галоўнага Камандавання па забеспячэнню артылерыйскім узбраеннем і боепрыпасамі Дзеючай Арміі ўзнагародзіць:

ОРДЭНАМ СУВОРАВА І СТУПЕНІ

1. Галоўнага Маршала артылерыі **Воранава** Нікалая Нікалаевіча.
2. Генерал-палкоўніка артылерыі **Казакова** Васілія Іванавіча.
3. Генерал-палкоўніка **Хлебнікава** Нікалая Міхайлавіча.
4. Маршала артылерыі **Чысцякова** Міхаіла Нікалаевіча.
5. Маршала артылерыі **Якаўлева** Нікалая Дзмітрыевіча.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль
18 лістапада 1944 г.

Аб прысваенні воінскага звання генерала арміі Булганіну Нікалаю Александравічу

Пастанова Совета Народных Камісараў Саюза ССР

Совет Народных Камісараў Саюза ССР **пастанаўляе:**

Прысвоіць устаноўленае Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 7 мая 1940 года воінскае званне генерала арміі **Булганіну Нікалаю Александравічу.**

Старшыня Совета Народных Камісараў Саюза ССР І. СТАЛІН.
Кіраўнік Спраў Соўнаркома СССР Я. ЧАДАЕЎ.

Масква, Крэмль.
18 лістапада 1944 г.

Урачыстае пасяджэнне Мінскага гарадскога Совета, прысвечанае Дню артылерыі Чырвонай Арміі

Учора, 18 лістапада, адбылося ўрачыстае пасяджэнне Мінскага гарадскога Совета дэпутатаў працоўных сумесна з партыйнымі, грамадскімі арганізацыямі і прадстаўнікамі воінскіх часцей, прысвечанае Дню артылерыі Чырвонай Арміі.

У святочна ўпрыгожаны зал тэатра Дома Чырвонай Арміі сабраліся стаханаўцы сталіцы, кіраўнікі партыі і ўрада рэспублікі, работнікі навукі і мастацтва, праслаўленыя генералы і воіны Чырвонай Арміі, адважныя народныя мсціўцы.

7 гадзін вечара. За сталом прэзідыума Старшыня Совета Народных Камісараў Беларускай ССР тав. Панамарэнка П. К., сакратары ЦК КП(б)Б тт. Кісялёў Н. В., Гарбуноў Т. С., Аўхімовіч Н. Е., намеснікі Старшыні Совета Народных Камісараў БССР тт. Лявіцкі П. А., Кісялёў К. В., Шаўроў А. С., Грэкава Н. Г., народныя камісары БССР, камандуючы войскамі Беларускай Ваеннай Акругі генерал-лейтэнант Якаўлеў, член Ваеннага Совета Беларускай Ваеннай Акругі генерал артылерыі Новікаў, сакратар Мінскага абкома КП(б)Б Герой Совецкага Саюза тав. Казлоў В. І., старшыня мінскага аблвыканкома Герой Совецкага Саюза тав. Мачульскі і прадстаўнікі воінскіх часцей гарнізона.

Урачыстае пасяджэнне адкрывае Старшыня выканкома Мінскага гарадскога Совета дэпутатаў працоўных тав. Бударын.

Пад бурныя і доўга не змаўкаючыя апладысменты ў ганаровы прэзідыум выбіраецца Палітбюро ЦК ВКП(б) на чале з вялікім палкаводцам Маршалам Совецкага Саюза таварышом Сталіным.

З дакладам аб Дні артылерыі Чырвонай Арміі выступіў генерал-лейтэнант артылерыі Шэраметаў.

Пад гром апладысментаў удзельнікі пасяджэння паслалі прывітальную тэлеграму таварышу Сталіну.

Пасля сканчэння пасяджэння адбыўся вялікі канцэрт з удзелам лепшых артыстычных сіл рэспублікі.

(БЕЛТА).

БОЛЬШ ПРАМЫСЛОВЫХ ВЫРАБАЎ І ХЛЕБА ДЛЯ ФРОНТА І ЎСЕЙ КРАІНЫ— ТАКІ АДКАЗ БЕЛАРУСКАГА НАРОДА НА ДАКЛАД ТАВАРЫША СТАЛІНА

ДА НОВЫХ ПЕРАМОГ

ВІЛЕЙКА. (Кар. «Звязды»). Працоўныя Маладзечанскай вобласці ўпершыню пасля 3-гадовага панавання тэрору, шыбеніц, забойства соцень тысяч нашага народа і здзекаў нямецка-фашысцкіх захопнікаў свабодна святкавалі 27-ю гадавіну Кастрычніка.

З неперадаваемай радасцю слухалі працоўныя вобласці даклад любімага правадыра Маршала Савецкага Саюза таварыша Сталіна. На ўсіх прадпрыемствах, ва ўстановах і ўсіх населеных пунктах вобласці прайшлі мітынгі і масавыя чыткі даклада таварыша Сталіна. У цэлым радзе месц ужо арганізавана глыбокае вывучэнне гістарычнага даклада правадыра.

Мітынгі, сходы, калектыўныя чыткі даклада суправаджаюцца новымі соцыялістычнымі абавязацельствамі па аказанню дапамогі фронту ў канчатковым разгроме ворага. На мітынгу калектыва паравознага дэпо і чыгуначнага аддзялення станцыі Маладзечна з палкімі, шчырымі прамовамі выступілі стаханаўцы дэпо і аддзялення, якія ўзялі на сябе канкрэтныя абавязацельствы. Старшы электраманцёр тав. Бізгін звярнуўся да калектыва свайго цэха з заклікам—узняць тэмпы работы, павысіць прадукцыйнасць працы. Калектыў падтрымаў яго прапанову і ўзяў абавязацельства сістэматычна выконваць нормы на 150 процантаў.

У перадкастрычніцкім соцыялістычным спаборніцтве рабочыя Вілейскага лесазавода выканалі вытворчы план на 153 проценты. Калектыў завода абавязаўся ўсямерна ўмацоўваць працоўную дысцыпліну, няспынна павышаць прадукцыйнасць працы, даваць радзіме і фронту больш прадукцыі.

З вялікім уздымам прайшоў мітынг працоўных мястэчка Ілія. Рабочыя шклокамбіната, якія ўжо дасягнулі вялікіх поспехаў у выпуску прадукцыі, абавязаліся ў самы кароткі тэрмін асвоіць вытворчасць аконнага шкла.

Словы таварыша Сталіна клічуць да новых перамог працаўнікоў савецкага тылу.

Д. ВІННІКАЎ.

НЕБЫВАЛЫ УЗДЫМ ПРАЦОЎНАГА СЯЛЯНСТВА

СВІР. (Кар. «Звязды»). Даклад і загад правадыра народаў таварыша Сталіна аб 27-й гадавіне Вялікага Кастрычніка з выключнай радасцю сустрэты працоўным сялянствам раёна. Каб хутчэй дабіць ворага і ўзняць сцяг перамогі над Берлінам, сяляне многіх вёсак аднадушна прымаюць рашэнне аб дадатковай здачы ў фонд перамогі хлеба, бульбы і іншых прадуктаў харчавання.

На нарыхтоўчых пунктах здатчыкам хлеба ў фонд Чырвонай Арміі апрача звычайнай квітанцыі выдаецца падзяка ад імя РК КП(б)Б і райсовета дэпутатаў працоўных за клопаты аб Чырвонай Арміі.

Сяляне ад усяго сэрца дзякуюць партыю і ўрад і асабіста таварыша Сталіна, сваю родную Чырвоную Армію, якая прынесла ім вызваленне. Сяляне віншуюць адзін аднаго, кажуць, што таварыш Сталін у сваім дакладзе і аб іх казаў, што яны героі-най працай, сваімі прадуктамі дапамагаюць хутчэй разграміць немцаў.

Прыток хлеба і бульбы ў фонд перамогі за апошнія дні значна павялічыўся. Так, напрыклад, за 10 лістапада, не гледзячы на дождж, было здана ў фонд перамогі да 30 тон збожжа і многа бульбы.

Трэба адзначыць няўменне работнікаў нарыхтоўчых арганізацый абслужыць здатчыкаў. З прычыны вялікага патоку здатчыкаў ім падоўгу прыхадзіцца прастайваць у чарзе. На нарыхтоўчых пунктах марудна прымаюць ад іх прадукты, а яшчэ марудней выпісваюць ім квіткі.

У адказ на заклік металургаў

У адказ на заклік металургаў Магнітагорска і Кузнецка ў цэхах мінскага завода імені Кірава з новай сілай разгарнулася соцыялістычнае спаборніцтва. Калектыў завода абавязаўся да 15 снежня выканаць вытворчы план IV квартала.

Зараз на заводзе—небывалы вытворчы ўздым. Амаль удвая выраслі рады стаханаўцаў. Каменшчык тав. Манькоў, цясляр Жураўлёў, кровельшчык Мінаеў даюць з дня ў дзень па паўтары нормы. Самаадданна працуе брыгада слесараў тав. Васільеўскага. Усе яе члены авалодалі спецыяльнасцю бетоншчыкаў і выконваюць дзённыя нормы не ніжэй, чым на 140 процантаў.

(БЕЛТА).

ВІТАЮЦЬ ПРАПАНОВУ МЕТАЛУРГАЎ

Зварот металургаў Магнітагорска і Кузнецка знайшоў гарачы водгук у рабочых і інжынерна-тэхнічных работнікаў Мінскага мясакамбіната. У цэху каўбаснай фабрыкі адбыўся сход, на якім работнікі камбіната аднадушна рашылі падхапіць заклік металургаў. Выступіўшы на сходзе стары рабочы тав. Патоцкі заявіў:

— Мы вітаем прапанову металургаў разгарнуць усесаюзнае соцыялістычнае спаборніцтва за датэрміновае выкананне гадавога плана, за ўзорную работу ўзімку 1944—45 года. Я ўпэўнен, што і наш калектыў стаханаўскай працай унясе сваю долю ў агульную справу дапамогі савецкім воінам, у справу разгрому фашысцкага звера ў яго ўласнай бярлозе. Тут-жа тав. Патоцкі ўнёс рад каштоўных вытворчых прапаноў.

Рабочыя і інжынерна-тэхнічныя работнікі падтрымалі словы старога рабочага, рашыўшы ўключыцца ў спаборніцтва, і ўзялі на сябе абавязацельствы: выканаць план IV квартала на 20 дзён раней тэрміну, да 10 снежня, узняць прадукцыйнасць працы на 7 процантаў, палепшыць якасць прадукцыі і высокаякасна выконваць заказы.

У першы-ж дзень работы мясакамбінатаўцы даказалі, што яны з чэсцю выконваюць свае абавязацельствы. 16 лістапада каўбасная фабрыка выканала дзённае заданне на 230 процантаў. Стаханаўцы—варыльшчык Бацян і абвальшчык Каротчык свае заданне выканалі на 350 процантаў. Шпрыцоўшчыца Крук, вязальшчыца Грыневіч і другія далі больш чым па дзве з палавінай нормы за змену.

(БЕЛТА).

ЗВЫШ ПЛАНА

БАРАНАВІЧЫ. (БЕЛТА). Рабочыя і інжынерна-тэхнічныя работнікі мясахарчкамбіната з вялікім натхненнем вывучаюць даклад таварыша Сталіна. У адказ на высокую пахвалу правадыра аб рабоце савецкага тыла калектыў камбіната абавязаўся выканаць лістападаўскі план па выпуску гатовай прадукцыі да 25 лістапада і даць дзесяткі тон мясных вырабаў звыш плана. Змагаючыся за выкананне ўзятых абавязацельстваў, калектыў рабочых свае вытворчыя заданні выконвае на 200 процантаў.

НА ЗАПАЛКАВЫМ КАМБІНАЦЕ

БАРЫСАЎ. (Кар. «Звязды»). Вялікая аднаўленчая работа праводзіцца калектывам запалкавага камбіната па аднаўленню свайго прадпрыемства. Калектыў дабіўся ўжо значных поспехаў. На пяць дзён раней вызначанага тэрміна камбінат выдаў сваю першую прадукцыю і да вялікага свята — 27-й гадавіны Кастрычніка выпусціў звыш чым на 220.000 рублёў прадукцыі.

Уключыўшыся першым па гораду ў перадкастрычніцкае спаборніцтва, калектыў камбіната па-баявому змагаўся за выкананне ўзятых на сябе абавязацельстваў. Гэтыя абавязацельствы ў выніку ўпартай работы поўнасцю выкананы. Асабліва вызначылася брыгада тав. Грудзь і рабочыя Мархулаў і Вашкевіч. Яны паспяхова выканалі план работ па расчыстцы электрастанцыі, што дало магчымасць прыступіць да адбудовы першай чаргі.

Вялікая работа праводзіцца па дэмантажу і мантажу абсталявання запалкавай фабрыкі, якая павінна быць пушчана да 1 студзеня. За пачатак месяца аб'ём работ павялічаны больш, чым на 40 процантаў. На гэтых работах брыгада тав. Апелінская выконвае план на 117 процантаў, а брыгада Шульца — на 125.

Хуткімі тэмпамі праводзіцца работа па перакрыццю аднаўляемай фабрыкі, запалкавага цэха і фанернага завода. Перакрыты ўжо сталярныя майстэрні і падрыхтавана шмат лесаматэрыялаў. Поўнасцю адрамантавана сховішча для гародніны, сталовая.

Добрых паказчыкаў у рабоце дабілася механічная майстэрня. Да дня Вялікага Кастрычніка поўнасцю быў закончан мантаж двух такарных станкоў, шэпінга для папярочнай строжкі металу. Змантыраваны два свярлільныя і адзін пожататачыльны станок, адноўлены рэйсмусавы станок для строжкі дрэва і лентачная піла.

Па хутчэйшаму аднаўленню запалкавага камбіната працуе спецыяльная брыгада інжынераў і тэхнікаў пад кіраўніцтвам галоўнага інжынера тав. Бузуна. Яна працуе над праектам аднаўлення запалкавай фабрыкі.

Натхнёны гістарычным дакладам нашай вызваліцельніцы—Чырвонай Арміі, на франтах Айчыннай вайны, калектыў камбіната не ведае стомы ў сваёй рабоце. Нормы выпрацоўкі сістэматычна перавыконваюцца, усе рабочыя асвойваюць другія прафесіі. Рабочыя камбіната — 70-гадовы сталяр Цімох Бакун і 62-гадовы каваль Іван Азаронак, сыны якіх ваююць на фронце, штодзённа выконваюць нормы на 200 процантаў. Вялікай прадукцыйнасці працы дабілася камсамольска-маладзёжная брыгада запалкавага цэха, якая атрымала пераходны чырвоны сцяг ГК ЛКСМБ і пачотную грамату. Брыгада Надзі Клімчык выконвае дзённую норму на 375 процантаў. Брыгада таварышаў Казыра, Іванова і Шаршнёвай выконваюць план на 355 процантаў. На гэтых перадавых камсамольскіх брыгадах раўняюцца ўсе рабочыя запалкавага камбіната.

У адказ на гістарычны даклад правадыра народаў таварыша Сталіна, калектыў камбіната аддасць у бліжэйшы час свае сілы на хутчэйшае аднаўленне сваёй запалкавай фабрыкі.

К. ГЛУШАНІН.

Лепшы паравоз

МАГІЛЕЎ, 18 лістапада. (БЕЛТА). Брыгада машыніста Сарокі з гордасцю ўмацавала на сваім паравозе чырвоную зорку—знак пяршынства ў соцыялістычным спаборніцтве паравозных брыгад Магілеўскага вузла. Зладжанай упорнай работай брыгада дабілася 5.500-кілометравага прабегу паравоза без прамыўкі замест 4.000 па норме. Значна павялічана тэхнічная хуткасць.

У адказ на заклік металургаў Кузнецка і Магнітагорска брыгада тав. Сарокі стала на сталінскую вахту. Паравоз добра прамыт, вычышчан, праверан. Машыніст тав. Сарока ўпэўнена заявіў, што яго брыгада адкажа на гістарычны даклад таварыша Сталіна новымі поспехамі ў хутчэйшым прасоўванні паяздоў да лініі фронта.

АДЗІНСТВА

З баямі ідуць нашы слаўныя воіны ўперад, заваёўваючы канчатковую перамогу. Скрозь сотні кілометраў, туды, да самай лініі фронта нясуцца любоў і мацярынскія клопаты ўсяго совецкага народа аб сваіх сынах. Ні на секунду ніхто з нас не забывае тых, хто ў цяжкіх умовах вайны абараняе сёння нашу свабоду, нашых дзяцей, наша светлае будучае. І калі гэта не твой муж, або сын, не твая дачка, або сястра, то гэта твой аднавяскоўвец, або таварыш па рабоце. Крэўнымі вузамі звязан увесь совецкі народ з сваёй арміяй.

Гэтую сувязь і канкрэтны рабочы адказ на подвігі нашых воінаў адчуваеш на кожным прадпрыемстве.

Разам з прадукцыяй для фронта многа ласкавых слоў і сардэчных пажаданняў шлюць адважным байцам рабочыя завода «Большэвік». Многа год працавала на гэтым прадпрыемстве стаханаўка Любоў Максімава. Цяпер, калі яе муж змагаецца за шчасце сваёй радзімы, яна рашыла авалодаць мужчынскай прафесіяй стругальшчыцы.

— Вось стругаю скуру,—гаворыць яна. —І можа быць у ботах з гэтай скуры наш баец да Берліна дойдзе. Выходзіць, што і мая праца ідзе ў карысць Чырвонай Арміі ў яе вялікіх перамогах.

Яе прыкладу паследвала стаханаўка Вера Малашка. Яна таксама працуе на стругальным станку і добра авалодала гэтай прафесіяй.

Зайкоўшчыца Валіцкая — маці франтавіка — выконвае норму на 200 процанты. Яна расказвае, што нядаўна ў госці прыязджаў да яе сын.

— Добра б'е ворага мой сынок,—гаворыць тав. Валіцкая,—і ўрадам узнагароджан за баявыя заслугі. Дзякую, — гаворыць ён мне,—маці, за тваю работу, за дапамогу фронту і за тое, што сына не пасароміла.

Перамогі на франтах і высокая ацэнка правадыром працоўнага гераізма совецкага народа натхнілі рабочых на яшчэ больш інтэнсіўную працу, на большую дапамогу роднай Чырвонай Арміі. Пасля кастрычніцкіх дзён другі хромавы цэх выконвае праграму на 140—150 процантаў. Законная гордасць за сваіх мужных сыноў, за сваю карысную працу ўдыхаюць новыя сілы і волю. За першую дэкаду лістапада скурзавод «Большэвік» выканаў план на 110 процантаў.

Ёсць старыя рабочыя традыцыі, якія, як магніт, цягнуць адно пакаленне за другім на тое прадпрыемства, дзе працаваў дзед і бацька. Аб заводзе гавораць у сям'і, ім ганарацца, і не адзін гудок у свеце не гучыць так велічна і ласкава, як гудок роднага завода. І зусім зразумела, што адразу, як толькі Мінск стаў свабодным, дзеці франтавікоў і дзеці, бацькі якіх загінулі ад рук фашысцкіх варвараў, прыехалі працаваць на родны завод, замяніць бацькоў, авалодаўшы іх прафесіяй. Бацька Сямёна Дубровіча больш 10 год працаваў на заводзе «Большэвік». Цяпер Сямён вучыцца на слесара. Бацькі Столпнера і Ліўшыца на фронце. Віля Ліўшыц расказвае, што яго бацька ўзнагароджан ордэнам Чырвонай Звязды і медаллю «За боевые заслуги». У сваіх частых пісьмах бацька піша яму, як ён б'е ворага і што не сумняваецца ў тым, што сын з чэсцю носіць імя свайго бацькі.

— Бацька здаволен, што я працую на яго родным прадпрыемстве,—гаворыць Віля Ліўшыц. —Хутка я стану добрым токарам і працаваць буду так, як бацька б'е праклятую немчуру.

Дзеці франтавікоў знайшлі на заводзе другую сям'ю. Іх акружаюць клопатамі і ўвагай. Старшыня заўкома Анна Вірыго па-мацярынску проста расказвае аб тым, што дзецям пашыты боты, пінжакі, зроблены матрацы і падушкі, як яны харчуюцца, вучацца, працуюць.

Любоўю і дружбай звязан гэты калектыў.

Перад вялікім святам Кастрычніка стары рабочы завода «Большэвік» Гусакоў прыслаў рабочым пісьмо з фронта. Ён піша, што двойчы ўзнагароджан за баявыя заслугі і будзе біць ворага да канчатковай перамогі. Ён просіць напісаць яму аб жыцці завода і заклікае самаадданна працаваць на дапамогу фронту. У пісьме ў адказ рабочыя завода абяцалі працаваць чэсна і добрасумленна, не пакладаючы рук, для сваіх слаўных воінаў. Разам з пісьмом заводам быў адаслан таварышу Гусакову падарунак—набор на боты.

Як ніколі, моцна воля да перамогі і любоў усяго совецкага народа да сваёй краіны. Радуецца і ганарыцца Радзіма-маці поспехамі сваіх сыноў і дочак у тылу і на фронце.

С. САДОЎСКАЯ.

ЗА ПЯРШЫНСТВА У АДБУДОВЕ ГОРАДА

Калектыў супрацоўнікаў Беларускага Дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны з вялікім задавальненнем сустрэў пастанову сесіі Мінскага гарадскога Совета дэпутатаў працоўных аб аднаўленні горада Мінска і актыўным удзеле ў гэтай справе ўсіх працоўных. Рашэнне сесіі было абмеркавана па аддзелах і сектарах музея, а таксама на сходах партыйнай, комсамольскай і профсаюзнай арганізацый. Многія супрацоўнікі на гэтых сходах узялі на сябе абавязацельства выканаць нормы адпрацоўкі на 150 — 200 процантаў.

Разгарнуўшы соцспаборніцтва ўнутры калектыва, мы таксама выклікалі на соцыялістычнае спаборніцтва калектыў супрацоўнікаў Дзяржаўнай бібліятэкі імені Леніна па актыўны ўдзел у работах па аднаўленню роднага Мінска — сталіцы Беларускай ССР, разбуранай нямецка-фашысцкімі варварамі.

На першы нядзельнік — 8 кастрычніка 1944 года выйшлі ўсе супрацоўнікі музея. У гэты дзень мы разабралі і склалі тысячы штук цэглы. Другі нядзельнік мы правялі 15 кастрычніка, трэці — 21 кастрычніка. Усяго ў кастрычніку наш калектыў прыняў актыўны ўдзел у чатырох масавых нядзельніках.

Супрацоўнікі музея за кастрычнік адпрацавалі 1.567 гадзін пры норме 885 гадзін. Калектыў у цэлым норму адпрацоўкі выканаў на 195 процантаў. Загадчык фондавага аддзела музея тав. Шахновіч і кіраўнік спраў музея тав. Латышэўскі, загадчык партызанскага аддзела тав. Пераштэйн, загадчык аддзела «Апаўленне Савецкай Беларусі» тав. Рыжкоўская, загадчык аддзела перасоўных выставак тав. Бабіч, загадчык аддзела «Дазвонная Беларусь» тав. Заяінская, супрацоўнікі музея тт. Ямапушкова, Бондар і многія другія.

Вынікі працы нашага калектыву ў кастрычніку даволі значныя. За чатыры нядзельнікі нам разабраны чатыры разбураныя будынкі. Сабрана 7.850 штук цэлай цэглы, знята 520 квадратных метраў бетонных сцен, 192 квадратных метры бетонных перагародак, прабіта ў каменных сценах 15 дзвярэй, разабрана, знесена і складзена 3.900 штук цэлай цэглы і дзесяткі тон бітай цэглы, знесена 27 кубаметраў рознага будматэрыялу і г. д.

У лістападзе мы яшчэ шырэй разгарнулі будаўнічыя работы. У гэтым месяцы мы правялі ўжо тры масавыя нядзельнікі — 1, 4 і 12 лістапада. Апрача таго два нядзельнікі праведзены супрацоўнікамі, у якіх не былі выкананы нормы за кастрычнік.

Найбольш актыўна прайшоў апошні нядзельнік — 12 лістапада. У ім прынялі ўдзел 63 работнікі музея. Разам з намі ў нядзельніку прынялі ўдзел дзесяць хатніх гаспадынь. Многія работнікі перавыканалі свае нормы.

Вынікі работы па нядзельніках асвятляюцца ў нашай насценнай газеце «Совецкі гісторык». Апрача насценгазеты сістэматычна выпускаецца «баявы лісток».

Дырэкцыя, партыйная і комсамольская арганізацыі і мясцком прымаюць усе захады, каб у далейшым не толькі замацаваць дасягнутыя поспехі, а яшчэ больш расшырыць іх.

Агітатары музея не спыняюць работы па растлумачэнню вялікага значэння пастановы сесіі гарадскога совета. Лепшых удзельнікаў аднаўлення мы адзначаем у насценнай газеце.

Аднак нельга сказаць, што ўсё ў нас добра. Ёсць асобныя работнікі, якія не выканалі сваіх норм у кастрычніку. Яшчэ недастаткова мы разгарнулі агітацыйна-масавую работу на замацаваных за намі вуліцах. Шэсць з 50 хатніх гаспадынь не прымалі ўдзелу ў нядзельніках.

Усе гэтыя недахопы мы ліквідуем у самы кароткі час. Мы зараз правялі рад агітатараў, якія штодзённа абыходзяць свае ўчасткі і растлумачваюць значэнне ўдзелу ў працы па аднаўленню сталіцы. Мы рыхтуем таксама дошку выдатнікаў аднаўлення Мінска.

Выконваючы нашы планы па арганізацыі работ, мы абавязваемся, што наш калектыў займе адно з першых месц у горадзе па аднаўленчай рабоце Мінска.

Б. СТАЛЬНОЎ,
дырэктар Беларускага Дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

ЗАБЫВАЮЦЬ АБ СВАЁЙ КРОЎНАЙ СПРАВЕ

Усё насельніцтва горада Мінска ўключылася ў вялікую, пачэсную работу па адбудове сваёй роднай сталіцы. Працуюць людзі самых разнастайных прафесій: рабочыя, служачыя, студэнты, акцёры, мастакі, настаўнікі, хатнія гаспадыні, вучні. На руінах і папялішчах выбіраюцца будаўнічыя матэрыялы, ачышчаюцца пляцоўкі для пабудовы новых памяшканняў.

Адбудова горада павінна праводзіцца кожны дзень па графіку. Кіраўнікі прадпрыемстваў і ўстаноў павінны ўзначаліць вытворчы ўздым свайго калектыва, дабіцца, каб кожны рабочы прыняў актыўны ўдзел у аднаўленчых работах. Але, на жаль, не ўсюды гэта выконваецца.

Калектыў мінскай гарадской электрастанцыі аслабіў арганізацыю выхаду на работу. У гэтым месяцы рабочым, інжынерна-тэхнічнаму персаналу і служачым станцыі трэба было па плану адпрацаваць 2.805 чалавекагадзін. Адпрацавана ўсяго 300 гадзін. Так, напрыклад, у працоўных кніжках цесляра Аляксея Мыткіна, машыніста Лявона Татарыцкага за ўвесь час адзначана толькі па 7 адпрацаваных гадзін. У апошні нядзельнік тут не выйшла на работу звыш 100 чалавек. Гэта тлумачыцца тым, што брыгадзіры не давалі графік выхаду на работу да кожнага рабочага.

На электрастанцыі да гэтага часу не арганізаваны брыгады па набыцці будаўнічых спецыяльнасцей. А між тым на прадпрыемстве працуюць старыя спецыялісты — цесляры, каменшчыкі, печнікі, штукатуры, вадаправодчыкі, якія з вялікай ахвотай вучылі-б людзей.

Дырэкцыя і партарганізацыя электрастанцыі лічаць удзел у адбудове свайго роднага горада другараднай справай.

М. КУРЛОВІЧ.

Чэркасаўскія брыгады

ГОМЕЛЬ, 18 лістапада. (БЕЛТА). У Гомельскім паравозным дэпо шырока разгорнут чэркасаўскі рух. Машыніст Еўмененка арганізаваў аднаўленчую брыгаду, у якую ўваходзяць яго памочнік і качагар. У вольны ад работы час гэта брыгада выходзіць на аднаўленчыя работы. Актыўна ўдзельнічаюць у аднаўленні і іншыя паравознікі. У кастрычніку яны адпрацавалі 633 гадзіны.

У дэпо існуе некалькі чэркасаўскіх брыгад з хатніх гаспадынь. Брыгады Раеўскай і Патапавай у кастрычніку адпрацавалі на аднаўленні звыш 1.500 гадзін.

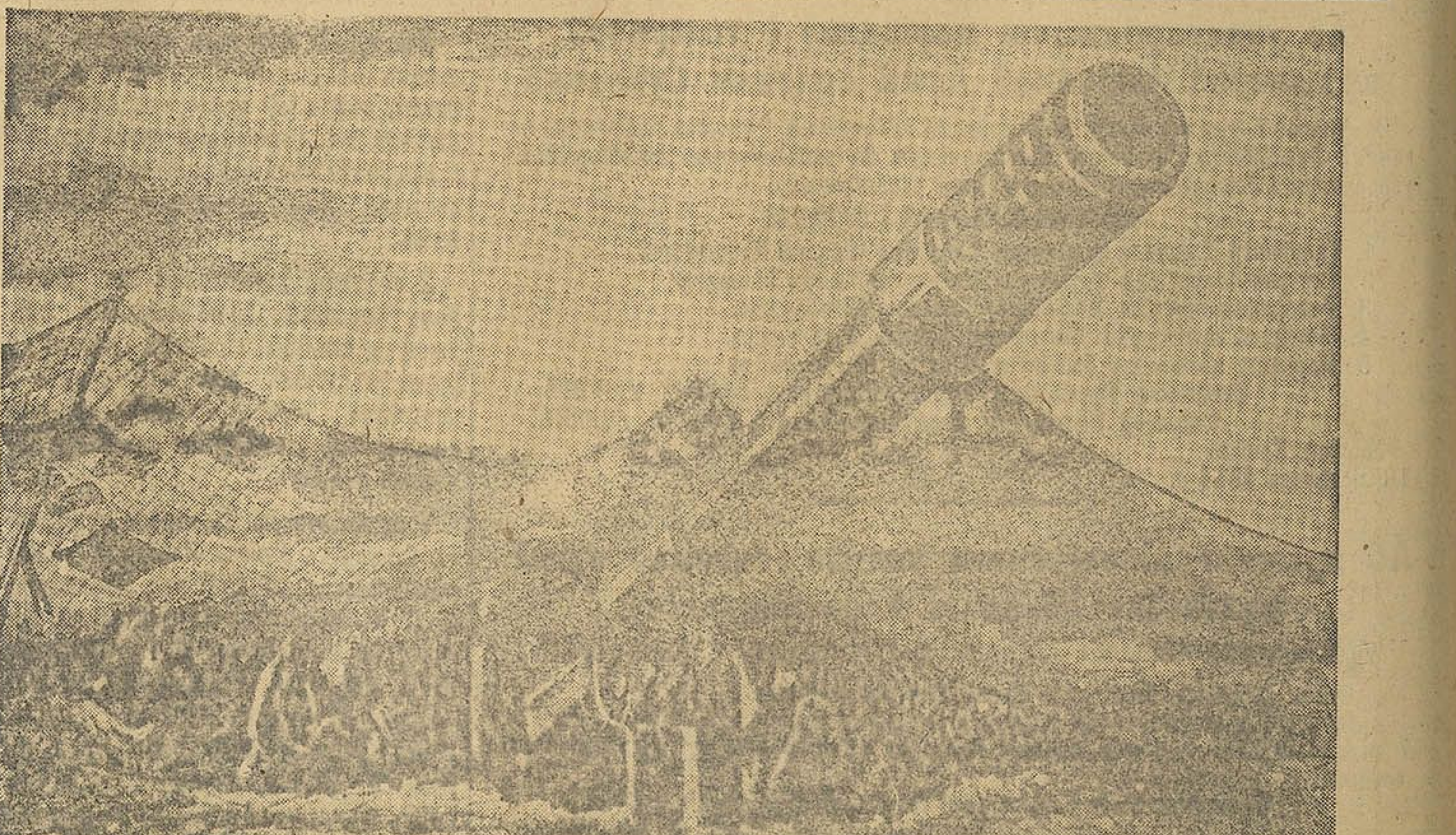

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. Цяжкая гармата на агнявой пазіцыі.

Фота С. Карцунова.

АРТЫЛЕРЫСТАМ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ—САЛЮТ РАДЗІМЫ!

ВОЛЯ ДА ПЕРАМОГІ

[illegible]

— Вы з годнасцю выканалі сваю задачу. Ваш разлік знішчыў 5 нямецкіх танкаў.

Капітан А. СУСЛОЎ.

Дзеючая армія.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. Гарматы вялікай магутнасці на агнявой пазіцыі.

Здымак капітана Ф. Леўшына.

АРТЫЛЕРЫЯ ПАРТЫЗАН

(У музеі гісторыі Айчыннай вайны).

У баявой дзейнасці беларускіх партызан ёсць шмат выдатных прыкладаў майстэрскага скарыстання артылерыі. Гарматы партызан, у тым ліку і гарматы, здабытыя ў баях з ворагам, дапамагалі народным мсціўцам граміць ненавісных гітлераўскіх бандытаў.

Зараз, у сувязі з святкаваннем Дня артылерыі, залы Беларускага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, дзе сабраны ўзоры партызанскага ўзбраення, папоўніліся новымі экспанатамі, якія выклікаюць вялікую цікавасць.

Вось 45-міліметровая гармата. Усе часткі яе знойдзены ў лясах. Яна ўстаноўлена на калёсах ад сялянскай цялегі. Прыцэльныя прылады зроблены рукамі партызан. З гэтай гарматы народныя мсціўцы атрада імя газеты «Праўда» грамілі варожыя гарнізоны і знішчылі не адну сотню гітлераўцаў.

Побач з гэтай гарматай стаіць другая на вялікіх калёсах ад калгаснай сеялкі. Гэтую гармату партызаны атрада «Іскра» знялі з затануўшага танка. Камандзір атрада тав. Дзярабін расказвае абступіўшым яго наведвальнікам музея гісторыю гарматы.

— Гэтая гармата была заўсёды нашым спадарожнікам ва ўсіх аперацыях. Мы адрамантавалі яе ў сваёй кузні, у лесе, і ўжо ў першым баі яна прынесла нам такую карысць, што мы пачалі рабіць другую гармату. Калі не аказалася снарадаў, партызаны самі ўзяліся за выраб іх. Гэта была цяжкая праца, але ў кожным баі гэта апраўдвалася, тым больш, што, прыладзіўшы да гарматы аптычныя прыцэлы ад снайперскіх вінтовак, мы дабіліся большай меткасці пры стральбе прамой наводкай.

— Прывяду прыклад, — прадаўжае сваё апавяданне партызанскі камандзір тав. Дзярабін.—Памятаю, у чэрвені мінулага года мы зрабілі налёт на варожы гарнізон, які засеў у соўгасе «Зарэчча». На дапамогу гэтаму гарнізону кінуліся гітлераўцы з Жодзінскага гарнізона. Наша становішча было цяжкім. Вось тады нам на дапамогу прыйшла гармата. Артылерысты адкрылі такі агонь, што немцы ўрассыпную кінуліся ратаваць свае скуры, забыўшыся аб гарнізоне. Мы яго знішчылі, захапіўшы пры гэтым вялікія трафеі.

У другім зале выстаўлены нямецкія гарматы, захопленыя партызанамі ў гарачых баях з ворагам. Вось адна з іх— 20-міліметровая аўтаматычная гармата. Яе захапілі партызаны першай Мінскай брыгады ў часе бою з карнай экспедыцыяй гітлераўцаў. Папаўшы ў партызанскія рукі, гэтая гармата значна дапамагла народным мсціўцам. З яе быў збіт нямецкі самалёт, забіта не адна сотня варожых салдат і афіцэраў.

Узоры партызанска - артылерыйскага ўзбраення, сабраныя ў Беларускім музеі гісторыі Айчыннай вайны, прадстаўляюць велізарны інтарэс. Яны з'яўляюцца сведкамі сілы і воінскага ўмення слаўных народных мсціўцаў.

(БЕЛТА).

У ІМЯ РАДЗІМЫ

У артылерыйскі дывізіён Васілій Хаваеў прыбыў з маршавай роты. Гэта быў ціхі і скромны баец. Ён упершыню на фронце.

Хаваева назначылі артылерыйскім разведчыкам-наглядальнікам, абавязкі якога — карэктыраваць артылерыйскі агонь.

Дывізіён вёў бой за горад Р. Разведчыкам - наглядальнікам прыходзілася выконваць работу, седзячы на дрэвах невялікага гаю.

У ходзе бою пачулася злавеснае завыванне варожых снарадаў і мін. Гітлераўцы пачалі чаргозы масіраваны артылерыйска-мінамётны налёт на гай.

Сувязь з разведчыкамі - наглядальнікамі спынілася. Было відаць, як адзін з карэктыроўшчыкаў зваліўся на зямлю.

— Усё скончана, — падумаў маёр Пташко.

Але раптам усе ўбачылі, як месца выбыўшага са строю байца заняў воін беларус Васілій Хаваеў. Да нашых гармат даляцеў яго выразны голас:

— Правы, управа 10...

Гаўбіцы дывізіёна, карыстаючыся карэктывамі Хаваева, знішчылі 4 батарэі праціўніка і прымусілі фашыстаў замаўчаць. Цярпячы востры боль, Хаваеў злез з дрэва і адразу страціў прытомнасць. У часе наглядання ён быў цяжка ранены, але трываў да канца бою, да канца баявога задання. За гэты подвіг камандаванне ўзнагародзіла Васілія Хаваева медаллю «За отвагу».

Пасля вылячэння ў шпіталі Хаваеў вярнуўся ў дывізіён. У хуткім часе ён зрабіў другі подвіг, аб якім памятаюць і гавораць яшчэ і сёння ў падраздзяленні маёра Пташко.

Камандзіры і байцы прасоўваліся па полі, на якім было ўстаноўлена многа так званых нямецкіх прыгаючых мін.

— Таварыш маёр, — звярнуўся Хаваеў да Пташко, — дазвольце ісці ўперадзе. У выпадку чаго — папярэджу.

Я крыху знаёмы з тэхнікай разміціравання.

Атрад выйшаў да ракі. Усе подступы да берага былі замініраваны. Сувязны камандзіра адышоў у бок, каб даць дарогу маёру. У гэты час пачуўся трэск капсуля і міна падскочыла. Васілій Хаваеў імклівым прыжком прыкрыў камандзіра сваім целам. Усё гэта адбылося ў лічаныя долі секунды. Рашучасць і самаадданасць Васілія выратавалі жыццё камандзіру. Сам-жа ён быў цяжка ранены.

Васілій амаль са слязьмі на вачах прасіў, каб яго не эвакуіравалі ў тыл. Яго просьбу ўважылі, і Васілій лячыўся ў брыгадным шпіталі. Яго штодзённа наведвалі таварышы. Васілій быў усімі паважаны і любімы герой. Дзяўчаты - сувязісткі прыносілі яму кветкі. Амаль кожны дзень яго наведваў маёр Пташко. Ён расказваў байцу аб баявых справах часці, аб жыцці дывізіёна.

Аднойчы вечарам маёра Пташко тэрмінова выклікалі да раненага. Васілій дрэнна сябе адчуваў, таму і паклікаў камандзіра. Маёр зараз-жа прыбыў у шпіталь. Васілій ляжаў без памяці. Пташко прысеў каля яго ложка і задумаўся.

— Таварыш маёр, — ціха прагаварыў Хаваеў, — паміраю...

— Што ты! Навошта гаворыш няма ведама што. Мы яшчэ павоюем...

— Добра было-б... Аб адным прашу, таварыш маёр, дайце мне рэкамендацыю ў партыю. Не хачу паміраць беспартыйным. Я люблю сваю радзіму і чэсна служыў ёй. Вы, таварыш маёр, мне бацька і камандзір...

Усё было зроблена для выратавання жыцця байца. Васілій Хаваеў выжыў і зноў заняў сваё месца ў дружнай сям'і артылерыстаў. Комуністы часці аднадушна прынялі яго ў свае рады. Маёр Пташко першым даў яму рэкамендацыю.

Старшы лейтэнант В. ІНАЗЕМЦАЎ.

АГОНЬ ПА ВОРАГУ

(Гутарка з Героем Савецкага Саюза тав. М. Г. МАРМУЛЁВЫМ)

Цяжка пераацаніць значэнне артылерыі ў партызанскай барацьбе беларускага народа супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Ва ўмелых руках мужных народных мсціўцаў гарматы днём і ноччу грамілі ненавісных гітлераўцаў.

Камандзір партызанскай брыгады «Буравеснік» Герой Савецкага Саюза тав. Мармулёў расказаў карэспандэнту БЕЛТА аб артылерыі сваёй брыгады.

— З даўніх часоў,—гаворыць тав. Мармулёў,—артылерыя з'яўляецца магутнай зброяй. Недарэмна таварыш Сталін назваў яе богам вайны. З пачатку нашай баявой дзейнасці паўстала пытанне аб стварэнні партызанскай артылерыі. З вялікімі цяжкасцямі сабралі мы раскіданыя па лясах і дарогах часткі гармат, многае прыйшлося зрабіць сваімі рукамі. Ужо ў 1942 годзе мы сабралі 4 гарматы, якія ў першым-жа баі аказалі нам неацанімую паслугу.

Наша партызанская зона знаходзілася на тэрыторыі Халопеніцкага, Барысаўскага і Бягомльскага раёнаў. Немцы выслалі супроць нас 1.200 гітлераўцаў. Калі яны наблізіліся, мы адкрылі агонь са сваіх гармат. У паніцы захопнікі разбегліся. Цэлых 20 дзён прабавалі яны прабіцца ў размяшчэнне нашай зоны, але артылерыйскі агонь заўсёды закрываў ім дарогу.

Аднойчы гітлераўцы напалі на партызанскую комсамольска-маладзёжную брыгаду. Мы стаялі тады ў некалькіх кілометрах ад яе. Хутка перакінуўшы сваю артылерыю, мы адкрылі агонь па гітлераўцах і перабілі іх.

Артылерыя настолькі моцна ўвайшла ў наша партызанскае жыццё, што мы пачалі скарыстоўваць яе і на засадах. 22 ліпеня 1943 года на дарозе Мінск—Слуцк мы адкрылі агонь па варожай калоне. Тады было падбіта 2 бронемашыны, танкетка, дзесятак аўтамашын. На полі бою засталося каля сотні трупаў нямецкіх салдат і афіцэраў.

Самыя паспяховыя і адважныя налёты на нямецкія гарнізоны таксама звязаны з нашай артылерыяй. Загайскі гарнізон гітлераўцаў складаўся з 350 чалавек. На яго тэрыторыі было 14 дзотаў з узмоцненым узбраеннем. Рашыўшы знішчыць гарнізон, мы дакладна падрыхтавалі даныя для стральбы з гармат. Першым стрэлам наш лепшы наводчык тав. Беленькі разбіў лабавы дзот. Наступныя снарады дэзарганізавалі ўсю варожую абарону. Скарыстаўшы гэта, мы ўварваліся ў размяшчэнне гарнізона і перабілі больш сотні немцаў. З гэтай аперацыі брыгада вярнулася з багатымі трафеямі.

Партызанскія артылерысты праяўлялі бязмежную мужнасць і адвагу. Пры пераходзе чыгуначнага палатна на ўчастку Стаўбцы—Негарэлае артылерыя знаходзілася ўперадзе нашых баявых парадкаў. Скрытна мы паднеслі гарматы да самай чыгункі і ўдарылі па станцыі. Дзякуючы гэтаму брыгада без страт перайшла ў новы раён баявых дзеянняў.

Аднойчы нам стала вядома, што ў раёне Шацка павінна прайсці калона варожых машын. Умовы мясцовасці дазвалялі зрабіць засаду толькі паблізу нямецкага гарнізона. Гэта было небяспечна, таму што гарнізон прышоў-бы на дапамогу гітлераўцам. Тады мы ўстанавілі ў лесе сваю артылерыю і звязалі яе тэлефонам з засадай. Калі паявілася калона, артылерысты адкрылі агонь па варожаму гарнізону, а мы ў гэты час грамілі калону.

Сёння салют Радзімы разнясе па ўсяму свету славу совецкіх артылерыстаў. Гэта будзе салют і ў чэсць беларускіх партызан, якія здолелі ўмела скарыстаць у барацьбе з нямецка-фашысцкімі захопнікамі гэту магутную зброю.

Генерал-лейтэнант артылерыі І. ПРОЧКО

МАГУТНАЯ СОВЕЦКАЯ АРТЫЛЕРЫЯ

Совецкі ўрад у азнаменаванне велізарных баявых заслуг артылерыі Чырвонай Арміі ў барацьбе супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў, устанавіў сёгоднияе свята «Дзень артылерыі»— 19 га лістапада.

Пад Сталінградам 19-га лістапада 1942 года совецкія войскі пачалі наступленне, якое прывяло да акружэння і знішчэння 22 нямецкіх дывізій і з'явілася паваротным пунктам у ходзе ўсёй Айчыннай вайны. Сталінградская бітва з выключнай яскравасцю паказала магутнасць совецкай артылерыі. Слаўныя баявыя справы совецкіх артылерыстаў выклікаюць захапленне і гордасць усёй нашай краіны. Яны высока ацэньваюцца заграніцай. Сакрушальную сілу і магутнасць нашай артылерыі вымушаны прызнаваць і ворагі.

Совецкая артылерыя ўзнікла, як законны пераемнік і прадаўжальнік баявой славы старой рускай артылерыі. А гэтая слава пацягвае за сабой стагоддзі. Такія выдатныя падзеі, як Палтаўскі бой, разгром прусакоў пад Кунерсдорфам у 7-гадовай вайне, Барадзінскае сражэнне, гераічная абарона Севастопаля, — непарыўна звязаны з майстэрскімі дзеяннямі рускіх артылерыстаў. Неацаніма роля артылерыі ў гады грамадзянскай вайны. Уступаючы праціўніку колькасна, у забяспечанасці боепрыпасамі, яна наносіла інтэрвентам і белагвардзейцам цяжкія паражэнні. Яркім прыкладам гэтага можа служыць гераічная абарона Царыцына.

Матэрыяльнай базай развіцця совецкай артылерыі з'явілася магутная індустрыя Совецкага Саюза. За гады сталінскіх пяцігодак вытворчасць артылерыйскага ўзбраення і боепрыпасаў атрымала вялікае развіццё. Былі створаны велізарныя запасы вытворчых магутнасцей, што адыграла важнейшую ролю ў дні Айчыннай вайны супроць нямецкіх захопнікаў. Ва ўмовах нечуванай па маштабах і напружанню барацьбы, рабочыя, інжынеры, тэхнікі і будаўнікі абаронных заводаў праявілі цуды працоўнага гераізма. Выпуск артылерыйскага ўзбраення ўсіх сістэм і вытворчасць боепрыпасаў няўхільна павялічваліся, цалкам задавальняючы каласальныя патрэбнасці фронта.

Дзякуючы нястомным клопатам партыі і асабіста таварыша Сталіна былі падрыхтаваны высокакваліфікаваныя канструктарскія кадры. Імёны герояў Соцыялістычнай Працы таварышоў Грабіна, Пятрова, Іванова і другіх стваральнікаў розных совецкіх гармат шырока вядомы ўсёй нашай краіне. Таварыш Сталін штодзённа сочыць за развіццём артылерыйскай мыслі, падказвае канструктарам новыя тэхнічныя ідэі, асабіста наглядае за нараджэннем кожнай новай артылерыйскай сістэмы. Усё гэта прывяло да таго, што матэрыяльная частка совецкай артылерыі ўжо даўно не толькі не ўступае лепшым заграмічным узорам, але і пераўзыходзіць іх. Неаслабная ўвага ўдзялялася і ўдзяляецца падрыхтоўцы артылерыйскіх кадраў, асабліва афіцэрскага састава.

Выдатныя поспехі Чырвонай Арміі ў барацьбе супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў былі-б немагчымы без наяўнасці правільнай ваеннай дактрыны, якая вызначае ролю і месца розных родаў войск, у тым ліку і артылерыі.

Вядома, што ў перадваенныя гады некаторыя еўрапейскія тэарэтыкі абвясцілі рашаючай сілай авіяцыю і танкі, а пяхоце і артылерыі адвялі ў вайне другарадную, дапаможную ролю. Ідучы па гэтаму шляху, нямецкія фашысты зрабілі галоўную стаўку на магутнасць сваіх танкаў і авіяцыі. Пагардлівыя адносіны да артылерыі аказаліся адным з рахавых пралікаў гітлераўскага вярхоўнага камандавання.

Совецкая ваенная дактрына свабодна ад падобных памылак. Яна выходзіла з правільнай характарыстыкі сучаснай вайны, данай таварышом Сталіным і адводзіла належнае месца кожнаму роду войск. Што датычыць артылерыі, то яе значэнне яшчэ задоўга да нападу фашысцкай Германіі на Совецкі Саюз было вызначана словамі таварыша Сталіна: «Артылерыя — бог вайны».

Прымяненне артылерыі зараз вельмі абшырна і шматгранна. Няма ніводнага віду боя, які-б праводзіўся без артылерыйскага агня, няма ніводнай аперацыі, у якой не прымалі-б удзел буйныя масы артылерыйскага ўзбраення. Наша артылерыя арганічна ўваходзіць у састаў стралковых, кавалерыйскіх і танкавых злучэнняў. Яна падтрымлівае іх у абароне і пракладвае ім шлях у наступленні. Цеснае ўзаемадзеянне з іншымі родамі войск—аснова поспеху ў сучасным баі. Баявая дружба артылерыстаў з пехацінцамі і коннікамі, танкістамі і сапёрамі, як правіла, прыводзіла і прыводзіць да паспяховага выканання заданняў. Артылерыя была і астаецца самым надзейным, самым рашаючым сродкам у барацьбе з танкамі. Наша артылерыя з чэсцю вытрымала самыя суровыя выпрабаванні пачатковага перыяду вайны, калі вораг валодаў велізарнай перавагай па некаторых відах узбраення, у тым ліку і па танках. На ўсіх важнейшых этапах вайны нямецкая армія несла цяжкія страты ў танках. Восенню 1941 года на Маскву наступала 13 нямецкіх танкавых дывізій. Чырвоная Армія за 25 дзён напружаных баёў знішчыла звыш 1500 фашысцкіх танкаў. У баях за Сталінград немцы таксама страцілі тысячы сваіх машын.

Шалёна рушылі на нашы пазіцыі велізарныя бронетанкавыя сілы ворага ў ліпені 1943 года, калі немцы прадпрынялі «генеральнае» наступленне з раёна Орла і Белгарада. У масіраваных атаках удзельнічалі новыя цяжкія танкі «Тыгр» і самаходныя гарматы «Фердынанд». Гэтыя баявыя машыны прадстаўлялі сабой магутную зброю, але совецкая артылерыя аказалася мацней за іх. За час абаронных баёў Чырвонай Арміі пад Курскам немцы страцілі больш 2900 танкаў, але поспеху не дабіліся і хутка вымушаны былі перайсці да абароны.

За тры гады вайны нямецкая армія страціла на совецка-германскім фронце да 70 тысяч танкаў. Гэта азначае, што многія нямецкія танкавыя дывізіі па некалькі разоў былі цалкам знішчаны і камплектаваліся занава. Большую частку гэтых каласальных страт нанесла ворагу наша слаўная артылерыя.

У барацьбе з нямецкімі танкамі совецкія артылерысты праявілі цудоўныя баявыя якасці: стойкасць і бясстрашнасць, мужнасць і адвагу, высокую меткасць агня і здольнасць біцца да апошняга снарада, г. зн. якасці, якія штодзённа і нястомна выхоўвалі ў артылерыстаў партыйныя арганізацыі Чырвонай Арміі і наш афіцэрскі састаў.

Совецкая артылерыя паспяхова змагаецца і з артылерыяй гітлераўскай арміі. Выкарыстоўваючы авіяцыю і разведку, нашы артылерысты дакладна вызначаюць месцазнаходжанне непрыяцельскіх батарэй, а затым нечакана абрушваюцца на іх меткім агнём. Як правіла, у такіх дуэлях нямецкая артылерыя нясе цяжкія страты або зусім спыняе сваю стральбу, або абмяжоўвае яе да мінімума.

Асноўай баявога прымянення артылерыі Чырвонай Арміі з'яўляецца масіраваны агонь, які дае найбольш дзейсныя вынікі ва ўсіх відах бою. Асабліва высока яго эфектыўнасць у наступальных аперацыях пры прарыве вельмі ўмацаванай паласы праціўніка. Пачынаючы з восені 1942 года, Чырвоная Армія правяла рад выдатных наступальных аперацый. Усе яны пачыналіся з прарыву ўмацаваных палос, у якім рашаючая роля адводзілася масіраванаму артылерыйскаму агню.

Класічнай аперацыяй, дзе ўпершыню за час Айчыннай вайны ў поўнай меры праявілася значэнне масіраванага артылерыйскага агня, з'яўляецца разгром немцаў пад Сталінградам. Для прарыву нямецкай абароны была створана артылерыйская групіроўка, якая давала шчыльнасць да 390 гармат на кілометр фронта. Пазней гэтая норма стала звычайнай амаль ва ўсіх наступальных аперацыях Чырвонай Арміі. 19 лістапада 1942 года ўся маса совецкай артылерыі, сабраная на флангах нямецкай групіроўкі, адкрыла агонь нябачанай сілы. На працягу некалькіх гадзін над полем бою бушаваў вогненны смерч. Нямецкія войскі былі дэмаралізаваны, падаўлены лавінай сталі, якая абрушылася на іх. Гітлераўцы ў першы дзень бою страцілі толькі ад артылерыйскага агня звыш 9 тыс. чалавек забітымі. За гэты дзень было разбурана 196 нямецкіх бліндажоў, 126 дзотаў, знішчана і падаўлена 100 артылерыйскіх і 60 мінамётных батарэй.

Пазней Чырвоная Армія ламала абарону немцаў на Міусе, пад Ленінградам, на Карэльскім перашыйку, на Перакопе і пад Севастопалем, у Беларусі, у Прыбалтыцы і, нарэшце, ва Усходняй Прусіі. Ва ўсіх аперацыях масіраваны артылерыйскі агонь у спалучэнні з ударамі авіяцыі дазваляў прарываць фронт праціўніка ў першыя-ж дні наступлення. Пасля прарыву непрыяцельскай абароны роля артылерыі не толькі не змяншаецца, але яшчэ больш узрастае. У перыяд развіцця наступлення артылерыя вядзе бой у глыбіні варожага размяшчэння, суправаджае сваю пяхоту і падаўляе ўсё, што перашкаджае яе прасоўванню ўперад.

У ходзе Айчыннай вайны совецкая артылерыя дабілася чоткага ўзаемадзеяння з танкамі. Калі танкі імкліва накіроўваюцца ў прарыў, іх абавязкова суправаджае артылерыя. Яна знішчае процітанкавыя сродкі праціўніка, адбівае контратакі нямецкіх танкаў, расчышчае нашым танкам выхад на аператыўную прастору.

Часам нашы танкі робяць брасок па 80 — 100 кілометраў. Артылерыя і ў гэтых выпадках следуе за імі неадступна. Яна снабжона добрай механічнай цягай. Гэта забяспечвае ёй вялікую тактычную і аператыўную рухомасць. У часе баёў у Беларусі, а таксама ў Яска-Кішэнёўскай аперацыі совецкія танкісты пры падтрымцы артылерыі смела выходзілі на камунікацыі праціўніка, адразалі і акружалі буйныя вайсковыя групіроўкі.

Баявая дзейнасць совецкай артылерыі ў Айчыннай вайне супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў неацаніма. Яна ўжо ўнесла свой велізарны ўклад у справу нашай перамогі, у справу вызвалення роднай зямлі ад захопнікаў. Цяпер, пасля выгнання ворага з межаў Радзімы, артылерыя ў цесным узаемадзеянні з усімі родамі войск Чырвонай Арміі прадстаіць нанесці апошнія, смяротныя ўдары па фашысцкаму зверу ў яго бярлозе.

«Дзень артылерыі» — гэта знак высокай усенароднай ацэнкі слаўных перамог артылерыі Чырвонай Арміі. Клапатлівая ўвага ўрада, партыі і ўсёй краіны натхняе совецкіх артылерыстаў на новыя, яшчэ больш слаўныя подвігі ў імя Радзімы. Задачы, пастаўленыя перад воінамі Чырвонай Арміі Вярхоўным Галоўнакамандуючым Маршалам Совецкага Саюза таварышом Сталіным, будуць з чэсцю выкананы.

У СОЎГАСЕ „ДОКТАРАВІЧЫ“

У прыгожым месцы размешчан соўгас «Доктаравічы». Каля самай яго сядзібы, сярод зараснікаў маліннікa, смародзіны ды алешніка серабрыстай істужкай уецца рэчка. Здалёку соўгас нагадвае дом адпачынку або дачны пасёлак. Сярод старажытных таполяў і іншых прысад відаць дамы рабочых, клуб, канюшні, кароўнікі, свірны і іншыя будынкі. Соўгас быў электрыфікаваны, меў свой радыёвузел і кіно. Нядзіва, што пасля работы і ў дні адпачынку сюды збіраліся пагуляць не толькі рабочыя, але і моладзь з навакольных калгасаў. Да позняй ночы весяліліся шчаслівыя людзі шчаслівай краіны.

Зямля ў соўгасе добрая, урадлівая. Апрацоўвалася яна з выключнай стараннасцю і заўсёды прыносіла вялікія ураджаі. Калі вырастала пшаніца,то, як кажуць, у ёй конь хаваўся з дугою. Канюшына была такою густою, што касой не пацягнеш, хоць тут косамі і не касілі, а касілкамі. Ураджай ніколі ўручную не ўбіраўся, а складанымі сельскагаспадарчымі машынамі. Соўгас быў насеннаводчы. Тут вырошчвалася насенне самых differently рознастайных гатункавых культур. Каровы соўгаса былі сытыя і вызначаліся асаблівай малочнасцю. Сытымі былі і коні. Штогод соўгас даваў дзяржаве вялікі прыбытак.

Нямецкія акупанты адразу звярнулі на соўгас увагу і ператварылі яго ў свой маёнтак. У маёнтку былі ўведзены прыгонныя парадкі. Рабочыя, якія не пайшлі ў партызаны, былі ператвораны ў нявольнікаў. Але немцам не ўдавалася наладзіць жыццё ва ўноў створаным маёнтку.

Уначы, а калі і ўдзень з нямецкага маёнтка пачалі знікаць коні і каровы. Народныя мсціўцы — партызаны рабілі ўсё, каб не даць акупантам выкарыстаць народнае дабро. Гітлераўцы палохалі людзей расстрэламі і шыбеніцамі. Для аховы маёнтка ў памяшканне спіртзавода яны пасадзілі гарнізон, але і гэта не дапамагала.

Аднойчы ноччу невялікая група смельчакоў падыйшла да самага гарнізона, пранікла за дротавую агароджу. Цішыню ночы абудзіў моцны выбух. Памяшканне гарнізона, а з ім і немцы, узляцелі ў паветра. Пасля гэтага фашысты зразумелі, што не будзе ім тут жыцця. Забраўшы з сабою ўсё каштоўнае, што было ў соўгасе, яны ўцякалі бліжэй да Слуцка.

З прыходам Чырвонай Арміі ў соўгас вярнулася жыццё. З лясоў прыйшлі партызаны. Дырэктарам соўгаса быў назначан былы партызан, комуніст Сямён Леус. Яго жыццё амаль з дзяцінства працякала ў гэтым соўгасе. Ён калісьці працаваў тут механікам, рамантаваў трактары, снопавязалкі і іншыя сельскагаспадарчыя машыны. Сямён Леус прыйшоў у соўгас, як гаспадар у сваю старую кватэру, і з выключнай энергіяй узяўся за работу. Гэты, усімі паважаны тут чалавек хутка сабраў добры рабочы калектыў соўгаса.

— Разумееце,—гаворыць Сямён Кірылавіч,—трэба было хутчэй убіраць ураджай, а тут—ні трактара, ні жняяркі.

З некалькіх месц былі прывезены трактарныя дэталі. Пачалі збіраць першы трактар. Нястомна працавалі трактарыст Аляксандр Мароцкі і механік Іпаліт Калевіч. Хутка трактар быў складзены і пушчаны на ўборку ўраджаю. Такім-жа чынам была сабрана і малатарня.

Ураджай убіралі ўсе—і малыя і старыя. 78-гадовы каваль Габрыэль Максімовіч збіраў жняяркі, касілкі, калёсы. Па-стаханаўску працавалі на полі Мальвіна Гурбо, Ольга Гаўрук, Марыя Максімовіч. Дзякуючы добрай працы рабочых соўгас своечасова і без страт убраў ураджай. Да першага лістапада ў соўгасе не толькі быў закончаны абмалот ураджаю, а закончаны і ўсе астатнія сельскагаспадарчыя работы.

У соўгасе адноўлена ферма буйнай рагатай жывёлы, ёсць 17 коней. Конюх Ануфрый Дабравольскі старанным доглядам значна павысіў іх укормленасць. Ён сам рамантуе збрую, добра падрыхтаваў да зімы канюшню.

— Да веснавой сяўбы 1945 года сваімі сіламі мяркуем сабраць яшчэ два трактары, сеялку, дыскавую барану, трактарны культыватар, — гаворыць дырэктар.—Наша задача—даваць соцыялістычным палям краіны гатунковае насенне. І гэту задачу мы выканаем.

І. КАЗЛОЎ.

ДОНАРЫ

Хутка пасля вызвалення сталіцы Беларусі ад нямецкіх захопнікаў на сценах дамоў горада можна было прачытаць плакат: «Уступайце ў рады донараў! Донарства не шкодзіць здароўю, з'яўляецца пачэснай і ганаровай справай».

Гэты заклік знайшоў самы жывейшы водгук сярод насельніцтва горада, вызваленага з-пад цяжкага ярма фашысцкага панавання. У інстытут па пераліванню крыві прышлі тысячы патрыётаў, прапануючы свае паслугі.

Адна з першых сюды прышла хатняя гаспадыня Тацьяна Іванаўна Корзік. Прыкметна хвалюючыся, яна заявіла:

— Да вайны я шэсць год была донарам. Донарам быў і мой муж. Зараз муж на фронце змагаецца супроць гітлераўскіх бандытаў. Я хачу дапамагаць яму хутчэй дабіць ворага.

Тацьяна Іванаўна расказала, што немцы запрашалі насельніцтва горада ўступаць у донары. Але на іх заклік ніхто не адгукваўся.

— Былі выпадкі,—гаворыць яна,—калі немцы гвалтоўна бралі кроў у малых дзяцей. Я лічыла лепш загінуць, чым даць хоць каплю крыві фашысцкім гвалтаўнікам.

Пасля медыцынскага агляду Тацьяну Іванаўну залічылі донарам. Кожны месяц у вызначаны дзень яна прыходзіць і дае кроў. Толькі за чатыры месяцы яна дала каля 2 літраў крыві.

Хатняя гаспадыня Зялінская Ніна Пятроўна да вайны не была донарам, але зараз стала ім. З немцамі ў яе асобны рахунак: у часе бамбардыроўкі фашысцкімі сцярвятнікамі горада ў пачатку вайны загінула яе пяцігадовая дачка. Старэйшая памерла з голаду.

«Дарагі мужанёк, — пісала Ніна ў адным сваім пісьме свайму мужу-франтавіку, — паведамляю табе, што я стала донарам. Як успомню пра нашых загінуўшых дзяцей, не магу нічога спакойна рабіць. Хочацца хоць чым-небудзь дапамагчы хутчэй знішчыць людаедаў-немцаў. Учора дала 450 грамаў крыві і нават лягчэй на сэрцы стала. Калі асабліва спатрэбіцца, я гатова ў месяц даваць па дзве дозы крыві»...

Хутка Ніна Пятроўна атрымала ад мужа пісьмо, у якім ён пісаў: «Дарагая Ніна! Як ты добра зрабіла, што стала донарам. Асабліва я ў гэтым упэўніўся зараз, калі ляжу ў шпіталі раненым. На фронце ў баях за Сувалкі (Усходняя Прусія) я быў цяжка ранен і страціў многа крыві. Мне зрабілі ўліванне. І разумееш: мне ўвесь час здаецца, што мне ўлілі тваю кроў. Яна паставіла мяне на ногі. Я зусім паправіўся і гэтымі днямі зноў еду на фронт»...

Мінчанка- патрыётка Клаўдзія Якаўлеўна Чэрпыш дала 10,4 літра сваёй крыві. Яна дапамагла выратаваць ад смерці каля 30 байцоў і афіцэраў Чырвонай Арміі. Грудзі яе ўпрыгожвае значок «Почетному донору».

Аднойчы ў шпіталь прывезлі сур'ёзна раненага афіцэра. Яму тэрмінова зрабілі ўліванне крыві. Хутка папраўшыся, ён даведаўся, што атрыманая ім кроў належыць тав. Чэрпыш. Ён напісаў ёй хвалюючае пісьмо, у якім шчыра дзякаваў Клаўдзію Якаўлеўну за выратаванае жыццё.

Ніна Іпалітаўна Карсека дала 6,2 літра крыві. Артыстка балета жонка афіцэра-франтавіка Елена Рыжыкава дала больш 10 літраў, супрацоўнік першага аддзялення міліцыі В. П. Пелес— больш 2 літраў. Спіс слаўных патрыётаў совецкай Радзімы можна няспынна прадаўжаць. Усе яны, жанчыны і мужчыны, хатнія гаспадыні і рабочыя, студэнты і служачыя, гараць вялікім патрыятычным жаданнем дапамагчы нашай слаўнай гераічнай Чырвонай Арміі як мага хутчэй дабіць гітлераўскіх звяроў у іх уласнай бярлозе.

С. СВІРЫДАЎ.

ЛІТАРАТУРА ДЛЯ ОБЛАСЦІ

ГРОДНА. (Кар. «Звязды»). Нямецка-фашысцкія захопнікі знішчылі амаль усе культурныя ўстановы ў абласцях Совецкай Беларусі. Яны на агні спалілі творы класікаў марксізма-ленінізма, класічныя творы мастацкай літаратуры. Зараз працоўныя вызваленых ад нямецкага ярма абласцей Беларусі прад'яўляюць вялікі попыт на палітычную і мастацкую літаратуру, падручнікі для школ.

Ідучы насустрач гэтым патрабаванням, большэвіцкая партыя і ўрад удзяляюць вялікую ўвагу засылцы падручнікаў і літаратуры ў вызваленыя ад акупантаў абласці. Толькі ў адну Гродненскую область за апошні час наступіла палітычнай літаратуры 17.470 экземпляраў, мастацкай—6.985, падручнікаў—28.347. Школы атрымалі 52.000 сшыткаў. Чакаецца яшчэ прысылка літаратуры.

Паступіўшая літаратура і падручнікі ўжо размеркаваны па раёнах області і разасланы па месцы прызначэння. Для раённых і гарадскіх партыйных кабінетаў і бібліятэк падабраны спецыяльныя бібліятэчкі.

Сярод марксісцка-ленінскай літаратуры многа кніг таварыша Сталіна «Аб Вялікай Айчыннай вайне Совецкага Саюза».

Г. ЯСЮЦІН.

ДОМ КУЛЬТУРЫ КАЛГАСА „ПАЛІТАДДЗЕЛЕЦ“

БАРЫСАЎ, 18 лістапада. (БЕЛТА). Калгаснікі і моладзь калгаса «Палітаддзелец» адбудавалі Дом культуры. У ім кожны вечар збіраецца многа моладзі. У прасторных і светлых пакоях працуюць гурткі. 25 калгаснікаў і калгасніц прыступілі да вывучэння працы таварыша Сталіна «Аб Вялікай Айчыннай вайне Совецкага Саюза». Створана і працуе бібліятэка.

З вялікім жаданнем займаецца моладзь у драматычным і харавым гуртках. Нядаўна яны правялі два платныя канцэрты і сабраныя сродкі перадалі ў фонд абароны Радзімы.

АДБУДОВАН ВАКЗАЛ

БАРЫСАЎ. (Кар. «Звязды»). Адступаючы пад ударамі Чырвонай Арміі, фашысцкія бандыты цалкам разбурылі чыгуначную станцыю горада Барысава. Усе пуці, стрэлкі былі ўзарваны. Службовыя памяшканні і іншыя будынкі спалены. Быў знішчан і барысаўскі вакзал.

Калектыў рабочых па-баявому змагаўся за адбудову станцыі. За кароткі тэрмін былі адбудаваны кантора, багажная і білетныя касы. Ка дню 27-й гадавіны Кастрычніка здан у эксплаатацыю і прыгожа адбудаваны вакзал.

Прыём А. Я. Вышынскім намесніка румынскага прэм'ер-міністра Грозы

БУХАРЭСТ, 15 лістапада. (ТАСС). Намеснік Народнага Камісара Замежных Спраў СССР тав. А. Я. Вышынскі прыняў намесніка румынскага прэм'ер-міністра П. Грозу і меў з ім працяглую гутарку.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў ЗАХОДНЯЙ ЕЎРОПЕ

ЛОНДАН, 18 лістапада. (ТАСС). У паведамленні штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў гаворыцца:

У Галандыі адзначаны новыя поспехі ў прасоўванні саюзных войск да ракі Маас. Праціўнік аказвае наогул нязначнае супраціўленне.

У раёне паміж Гейленкірхенам і Бламонам войскі саюзнікаў прадаўжалі прасоўвацца, пераадольваючы ўпорнае супраціўленне ворага. Саюзнікамі заняты Грэсеніх у 8 мілях на паўднёвым захадзе ад Дзюрэна (Германія).

У раёне Тіонвіля (Францыя) войскі саюзнікаў занялі некалькі населеных пунктаў.

Войскі саюзнікаў прасунуліся ва многіх пунктах у сектары на адлегласці 100 м паміж Бламонам і швейцарскай граніцай.

ЛОНДАН, 18 лістапада. (ТАСС). У паведамленні штаба ўзброеных сіл саюзнікаў на міжземнаморскім тэатры ваенных дзеянняў гаворыцца, што ў Італіі, на захад ад горада Форлі часці 8-й арміі авалодалі ўзвышшам Монце Форціна і адбілі некалькі контратак праціўніка. На другіх участках фронта дзейнічалі патрулі. Істотных змен на перадавых пазіцыях саюзнікаў не было.

Буйныя злучэнні цяжкіх бамбардыроўшчыкаў у суправаджэнні знішчальнікаў ... лістапада зрабілі налёт на ваенныя аб'екты праціўніка ў Германіі, Італіі, Аўстрыі, Венгрыі і Югаславіі.

СТВАРЭННЕ У РУМЫНІІ ТАВАРЫСТВА ПА УМАЦАВАННЮ СУВЯЗІ З СССР

БУХАРЭСТ, 18 лістапада. (ТАСС). У будынку бухарэсцкага універсітэта адбыўся гэтымі днямі арганізацыйны сход таварыства па ўмацаванню сувязі з СССР. Прысутнічалі многія прафесары, урачы, інжынеры, адвакаты, архітэктары і другія прадстаўнікі румынскай інтэлігенцыі. Сход выбраў часовы камітэт таварыства пад старшынствам прафесара Пархона. У састаў камітэта ўвайшлі кіраўнік «Саюза патрыётаў» і міністр нацыянальнасцей прафесар Владэску-Ракоса і другія вядомыя вучоныя і палітычныя дзеячы Румыніі.

АФЯРЫ ФАШЫСЦКАГА ТЭРОРА У ПЕРЫЯД НЯМЕЦКАГА ГАСПАДАРАННЯ У БАЛГАРЫІ

САФІЯ, 18 лістапада. (ТАСС). Балгарскае тэлеграфнае агенцтва перадае, што, паводле даных міністэрства па соцыяльных справах, лік удзельнікаў балгарскага руху супраціўлення, якія сталі афярамі фашысцкага тэрора, за перыяд з 1941 года па верасень 1944-года складае звыш 30 тысяч чалавек забітымі і прапаўшымі без вестак.

ПРЫВІТАННЕ РУЗВЕЛЬТА УДЗЕЛЬНІКАМ МІТЫНГА У НЬЮ-ЕРКУ

НЬЮ-ЕРК, 16 лістапада. (ТАСС). Прэзідэнт Рузвельт звярнуўся з прывітаннем да ўдзельнікаў мітынга ў Медысон-Сквер-Гардэн, прысвечанага 11-й гадавіне ўстанаўлення дыпламатычных адносін паміж ЗША і СССР. Адначасова прэзідэнт вітае ўдзельнікаў іншых мітынгаў, арганізаваных ва многіх гарадах ЗША з гэтага-ж повада, а таксама з выпадку 27-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі.

У прывітанні Рузвельта, адрасаваным старшыні мітынга ў Медысон-Сквер—Гардэн былому амерыканскаму паслу ў СССР Дэвісу, гаворыцца: «Няма лепшага спосабу аддаць належнае нашым саюзнікам, чым прадаўжаць у абстаноўцы ўсё большай згоды работу па стварэнню трывалага міру. Канферэнцыя ў Думбартон-Оксе зрабіла крок у гэтым напрамку. Будуць прадпрыняты таксама і другія крокі. Улічваючы гэту ўзаемную цікавасць, мітынгі, накшталт сёнешняга ў Медысон-Сквер—Гардэн і іншых мітынгаў у буйнейшых цэнтрах Злучаных Штатаў, з'яўляюцца выключна карыснымі і каштоўнымі».

АНГЛІЙСКІЯ ГАЗЕТЫ АБ АДНОСІНАХ ДА ФРАНКО

ЛОНДАН, 16 лістапада. (ТАСС). Газета «Дэйлі Геральд», каментыруючы ў рэдакцыйным артыкуле пытанне аб адносінах да Франко, піша: «Англійская грамадскасць ніколі не разглядала Франко інакш, як дробнага, але часова моцнага ворага дэмакратыі, як здрадніка і забойцу сваіх суайчыннікаў і як саўдзельнікаў Гітлера».

Газета «Ньюс Кронікл» у рэдакцыйным артыкуле піша, што заява дзяржаўнага міністра Доу ў палаце абшчын выклікае велізарнае задавальненне, як не двухсэнсоўнае ўказанне на тое, што англійскі ўрад не зацікаўлен у спробах іспанскага і іншых урадаў са спазненнем далучыцца да справы саюзнікаў. Адносіны да Франко з'яўляюцца паказальнымі. Яго жорсткі тыранічны рэжым праклаў шлях да Гітлера і Мусаліні. Цяпер, у час іх паражэння ён крывадушна заігрывае з дэмакратыяй. Ён атрымаў заслужаны адпор.

ЯК БЫЛА ВЫРАТАВАНА КАРЦІНА «ГРУНВАЛЬДСКАЯ БІТВА».

ЛЮБЛІН (ТАСС). У вялікай светлай залі аднаго з буйных будынкаў Любліна ляжыць велізарны кавалак палатна, пакрыты плесняй. Пад плесняй ледзь відаць няясныя абрысы фігур. Гэта—выдатная карціна мастака Матэйко «Грунвальдская бітва». У 1939 годзе, калі немцы ўварваліся ў Варшаву, карціна знікла. Многія рашылі, што яна загінула. І гэта было нядзіва, таму што ў агні пажарышчаў у Варшаве загінула многа гістарычных помнікаў. Многа карцін акупанты вывезлі ў Германію. але карціны «Грунвальд» сярод іх не было.

Між тым карціна не загінула. Увосень 1939 года група польскіх патрыётаў пранікла ў вялікі выставачны будынак музея, упакавала карціны Матэйко «Грунвальдская бітва» і «Пропаведзь ксяндза Скаргі» і вывезла іх з музея.

Тры гады аб карціне «Грунвальдская бітва» нічога не ведалі, і раптам прайшла чутка, што яна цэлая. Немцы перапалохаліся. Яны абяцалі 10 мільёнаў марак ва ўзнагароду таму, хто ўкажа месца яе захоўвання. Многа раз карціну перавозілі з месца на месца. За гэты час двое з хаваўшых яе людзей былі закатаваны немцамі, але апошнія паранейшаму не маглі знайсці карціну.

Калі Чырвоная Армія вызваліла Люблін, 4 польскія патрыёты, якія асталіся ў жывых і ведалі, дзе захоўваецца карціна, паведамілі аб гэтым Польскаму Камітэту Нацыянальнага Вызвалення. Яе знайшлі ў адным з хлявоў з цэментаванай падлогай, глыбока пад зямлёй. Ад доўгага прабывання ў зямлі карціна папсавалася, ёсць вялікія разрывы, лак патрэскаўся і страціў празрыстасць, фарбы паблеклі.

Нядаўна ў Люблін прыбыў навуковы кіраўнік рэстаўрацыйнай майстэрні Трэцьякоўскай галерэі прафесар А. А. Рыбнікаў. Таварыш Рыбнікаў паведаміў карэспандэнту ТАСС наступнае: «Агульны тэхнічны стан карціны — вельмі цяжкі. Не гледзячы на акуратную і ўмелую ўпакоўку, палатно ўсё распалася. Аднак я перакананы, што пры належным рэстаўрацыйным умяшанні карціна будзе цалкам адноўлена, нават без прымянення рэстаўрацыйнай фарбы. Ужо зараз удалося абнавіць паасобныя фрагменты карціны».

Адказны рэдактар
В. САМУЦІН.

У кіностудыі „Совецкая Беларусь“

У 1939 годзе кіностудыя «Совецкая Беларусь» была пераведзена з Ленінграда ў Мінск. Для яе былі пабудаваны выдатна абсталяваныя карпусы, атэлье, лабараторыі, фільмасховішча. Кіностудыя мела багатую касцюмерную, якая налічвала некалькі тысяч касцюмаў, мэблю, старадаўнія экіпажы і іншую маёмасць, неабходную для здымкі кінокарцін. Студыя выпусціла выдатныя савецкія фільмы «Балтыйцы», «Шукальнікі шчасця», «Дачка Радзімы», «Мая любоў». Тут працавалі вядомыя рэжысёры Наўроцкі, Аршанскі, заслужаны дзеяч мастацтваў БССР Корш-Саблін, Тарыч, Садковіч.

Нямецка-фашысцкія варвары поўнасцю разграбілі кіностудыю, пакінуўшы толькі голыя сцены. Абсталяванне, мэблю і касцюмы яны вывезлі ў Германію. Памяшканне студыі немцы спрабавалі пад рамонтныя майстэрні. Цэх ўключэння, падстанцыю, лабараторыю, канцылярыю разбурылі.

Пасля вызвалення Мінска пачалося аднаўленне кіностудыі. Праведзена інвентарызацыя ўцалелых карпусоў. Інжынер Майзельс, які працаваў на студыі, ужо складае тэхнічны праект яе аднаўлення. Дырэктарам студыі прызначаны заслужаны артыст БССР К. Н. Сянкевіч. Рэжысёры Корш-Саблін і Садковіч працуюць над новымі дакументальнымі фільмамі «Вызваленне Беларусі». Ймы варыянт фільма ўжо гатоў.

Таксама рыхтуецца фільм аб герой Совецкага Саюза партызане Канстанціне Заслонаве.

(БЕЛТА).

КЛОПАТЫ АБ СЕМ'ЯХ ВАЕННАСЛУЖАЧЫХ

ГОМЕЛЬ, 18 лістапада. (БЕЛТА). Калектыў Днепра-Дзвінскага аднаўленчага ўпраўлення аказвае вялікую дапамогу сем'ям ваеннаслужачых у падрыхтоўцы да зімы. Усім ім прывезены дровы. Сем'ям франтавікоў выдана бульба і гароднiна, рамантуюцца кватэры.

БАБРУЙСК, 18 лістапада. (БЕЛТА). За апошнія два месяцы гарадскім аддзелам дзяржзабеспячэння выдана аднячасовай дапамогі сем'ям ваеннаслужачых некалькі тысяч рублёў, многа мукі, гароднiны, вопраткі.

ПА РАЁНАХ РЭСПУБЛІКІ

☐ **Вячэрняя партыйная школа пачала** працаваць пры Лагойскім райкоме КП(б)Б. У школе навучаецца 35 кіруючых партыйных, совецкіх і профсаюзных работнікаў раёна.

☐ **По прыкладу мінчан** працоўныя Косаўскага раёна пачалі адбудоўваць свой раённы цэнтр. Спаленыя і зруйнаваныя кварталы горада ачышчаюцца ад смецця і грузу, адбудоўваецца лазня, аднаўляецца будынак гарадскога кінотэатра.

☐ **Паляпшаецца медыцынскае абслугоўванне** працоўных Іванаўскага раёна, Пінскай області. За кастрычнік 2068 працоўных атрымалі медыцынскую дапамогу. У раёне працуюць дзве больніцы, дзве амбулаторыі, чатыры фельчарска-акушэрскія пункты.

☐ **615 новых дамоў** пабудавана да кастрычніцкіх свят у калгасах Заслаўскага раёна. Разгортваецца будаўніцтва грамадскіх калгасных будынкаў.

☐ **Адноўлены Касцюковіцкі кінотэатр** за 5 месяцаў паказаў працоўным 73 кінокарціны. У кінотэатры пабывала 15 тысяч гледачоў. 16 сеансаў было дана спецыяльна для дзяцей.

☐ **У калгасах Клічаўскага раёна** створана 25 малочна-таварных ферм, 65 авечагадоўчых і 10 птушкагадоўчых ферм. На гэтых фермах ужо ёсць 134 штукі буйнай рагатай жывёлы, 1478 авечак і 510 курэй і гусей.

☐ **У Слоніме адноўлены** і пачалі даваць прадукцыю тэкстыльная фабрыка, кафельны завод, мэблевая арцель, цагельня, скураны завод і іншыя прадпрыемствы мясцовай прамысловасці.

☐ **Электрыфікаваны 124 дамы** ў раённым цэнтры Заслаўлі. У кватэры працоўных праведзена радыё і жыхары раённага цэнтра сістэматычна слухаюць Маскву, Мінск і мясцовыя радыёперадачы.

☐ **Уключыўшыся ў соцыялістычнае спаборніцтва** з Пухавіцкім раёнам, працоўныя Чэрвеньшчыны абавязаліся ў лістападзе пусціць у эксплаатацыю Іванецкі цагельны завод, смалакурны, аднавіць Чэрвеньскую бандарную арцель і пабудаваць не менш 300 дамоў для калгаснікаў, якія пацярпелі ад бандыцкіх дзеянняў немцаў.

☐ **Аднаўляецца мясцовая прамысловасць** Іванаўскага раёна Пінскай області. З 80 розных прамысловых прадпрыемстваў, якія былі да Айчыннай вайны і знішчаны немцамі, ужо адбудаваны і пачалі працаваць тры паравыя млыны, скураны завод, дзве цагельні, дзве маслабойні. Працуюць шавецкія і кравецкія майстэрні, бандарная арцель.

☐ **1.721.520 рублёў дапамогі сем'ям воінаў Чырвонай Арміі** выдана Васілевіцкім выканкомам райсовета дэпутатаў працоўных.

УПРАЎЛЕННЕ ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВАЎ ПРЫ СНК БССР

Беларускі Дзяржаўны ордэна Леніна тэатр оперы і балета

ў памяшканні акруговага Дома Чырвонай Арміі імені Маршала Совецкага Саюза К. Е. Варашылава

СЁННЯ КАНЦЭРТ

НАРОДНАЙ АРТЫСТКІ БССР А. Ф. АЛЕКСЕЕВАЙ.

Партыю раяля выконвае С. Л. ТАЛКАЧОЎ.

Каса з 14 гадзін. ПАЧАТАК у 19 гадз. 30 мінут.

СЁННЯ Ў КІНОТЭАТРАХ

КІНОТЭАТР «ПЕРШЫ» — «З О Я»

КІНОТЭАТР «РАДЗІМА» «ДЖОРДЖ З ДЗІНКІ ДЖАЗА»

БЕЛКАЛЕСПРАМСАЮЗ

аб'яўляе прыём

НА ТРОХМЕСЯЧНЫЯ КУРСЫ БУХГАЛТАРОЎ І ПЛАНАВІКОЎ.

На курсы прымаюцца асобы, якія маюць адукацыю не ніжэй 7 класаў.

Курсанты забяспечваюцца інтэрнатам, двухразовым харчаваннем і стыпендыяй у размеры 250 рублёў у месяц.

ЗВЯРТАЦЦА ПА АДРАСУ: Няміга, 31, Белкалеспрамсаюз.

Беларускай Рэспубліканскай канторы Галоўхімзбыта НКХП СССР

ПАТРАБУЮЦЦА

НА СТАЛУЮ РАБОТУ НАСТУПНЫЯ РАБОТНІКІ:

Начальнік і намеснік начальніка аператыўнага аддзела, таваразнаўцы, хімікі, начальнік планавага аддзела, эканаміст-планавік, галоўны бухгалтар, старшыя бухгалтары, касір-інкасатар, сакратар-сценаграфістка, начальнік гаспадарчага аддзела, машыністка, кур'ер, уборшчыцы, заг. складамі хімікатаў, лакаў і фарбаў, экспедытар, кладаўшчыкі і рабочыя складаў.

ЗА УСІМІ ДАВЕДКАМІ ЗВЯРТАЦЦА — гор. Мінск, Інтэрнацыянальная, 25, кв. 8.

ГАЛОЎХІМЗБЫТ.

Беларуская Рэспубліканская кантора „Галоўкінопракат“

У БЛІЖЭЙШЫЯ ДНІ ВЫПУСКАЕ НА ЭКРАНЫ РЭСПУБЛІКІ НОВЫ МАСТАЦКІ АМЕРЫКАНСКІ КАЛЯРОВЫ ФІЛЬМ

„ДЖУНГЛІ“

(Па кнізе Р. Рыклінга).

Пастаноўка А. Корда.

У ГАЛОЎНЫХ РОЛЯХ: Сабу, Розмары, дэ-Камп, Джо еф-Каллейя, Патрысія О'Рурк, Джон Куален, Франк Пулья, Ральф Берд і другія.

ВЫТВОРЧАСЦЬ А. КОРДА.

АТ00307

Адрас рэдакцыі і выдавецтва: г. Мінск, вул. Пушкіна, 55, 3-ці паверх. Тэлефо ны: Адказнага рэдактара—149. Адказн ага сакратара—150.